

K VÝŠINÁM

(Kurs vnitřní modlitby 9.)

Dosti dlouho se duše snažila sama, sama šla prostředky, které Bůh sice také dal, ale jichž užívala způsobem spíše lidským, sobě vlastním. Nyní přichází přelom: Modlitby ode všech uznávané za mystické a proto je též prostě jako mystické označuji. Pochopíme dobře rozdíl mezi modlitbou affektivní a jednoduchou, jestliže si uvědomíme rozdíl mezi úkony ctností, třeba vlitých, a mezi úkony darů Ducha sv. Dary Ducha sv. mají uzpůsobiti duši, aby byla dobrým, povolným nástrojem Ducha sv., aby se dala jím lehce řídit. Právě těchto darů jest třeba k vyššímu rozletu duše, jimi se právě uskutečňuje vyšší povznesení duše. Dary Ducha sv. stáváme se dobrým nástrojem, na němž může sladce hráti Duch sv. V obyčejné modlitbě vnitřní a ve všech dosud ještě jmenovaných stupních člověk sám ještě hledá, sám ještě jde a zasahování pasivity jest jen přechodné nanejvýše, nyní přichází doba, kdy Bůh opáše duši a vede si ji tam, kam chce sám. Duše nejde již, duše jest vedena. A přece k zabránění omylu kvietistického zdůrazňuji, že to člověk jde, třebaže veden, že člověk není osvobozen od svého bytí, není zbaven úkonů, ale ty úkony jsou jednoduché, ty úkony se ozývají Božím vedením, jest v nich každou žilkou cítiti Boží zasahování.

Do vyšších stupňů modlitby uvádí Bůh sám a není nikdo oprávněn svévolně se pokoušeti a namáhati o to, aby se povznesl nad lidské způsoby vnitřní modlitby. Bůh sám si uvádí duše do svého tabernakula, do intimního svého života. Každé vetření jest těžce ztrestáno.

Neb, aby mohla duše se státi takto tak dokonalým nástrojem Božím, musí býti dokonale očištěna, musí býti očištěn rozum, srdce i vůle. Sv. Jan z Kříže praví, že „jediná nezřízená touha, jediná nedokonalá touha lidská může zabrániti, aby člověk byl povýšen k tak těsnému spojení Božímu“ (Výstup na horu Karmel, Kniha I. hl. XI). Proto nesmí si každý, kdo se nějaký čas vnitřně modlí aneb kdo těžce po nějaký čas nehřeší, hned si mysliti, že žije již v mystických stavech. Nesmírná, velká čistota a dokonalost jest požadována k tomu, aby se duše mohla spojit s tím, jenž jest čistotou samou. Stává se proto tak často, že i mnoho duší jinak dokonalých a pokročilých nikdy neb až po nesmírně dlouhé době se dostane výše, protože nedovede opustiti své hračky, protože nedovede zvítěziti nad různými příliš přirozenými náklonnostmi. Neb při nejmenším musíme doznati, že vášně nevyrovnané a neusměrněné duši poskvřňují a zdržují.

Proto jest velmi důležitý traktát o vášních a jsme nesmírně vděčni P. Noble-ovi, jenž jako známý odborník v těchto otázkách pro naše čtenáře se uvolil tak jasný a krásný kurs uspořádati právě o této otázce.

Další přípravou na polibky lásky Boží jest nejen očištěné, nýbrž též uklidněné svědomí. Svědomí nesmí nás vyrušovati, trýzniti, stále štváti a stále nám klásti nové zkoušky a boje o ctnost naděje a důvěry v Boha. Aby svědomí nám nebránilo ve spojení s Bohem, abychom, mohli klidně v Bohu spočinouti!

Duši pak třeba vyprázdniti od věcí stvořených, aby mohla býti naplněna Bohem. Bůh nesnese se v duši naší s věcmi tohoto světa, nechce a nemůže míti v mysli a v bytosti naší místo podružné, místo vedle věcí, jež on stvořil.

Toť příprava negativní; ale duše, jež si Bůh vede k sobě, musejí projíti též přípravou pozitivní. Třeba připraviti důstojně chrám duše své k návštěvě tak vzácné. Třeba připraviti duši svou ctnostmi, jež jsou podobnostmi s Božími dokonalostmi. Bůh chce se s námi intimně spojit a proto třeba růsti v milosti, jež jest právě účastenstvím na jeho přirozenosti. Jak by mohl milovati Bůh duši, která není zrcadlem jeho, zrcadlem jeho svatosti?

Dalším krokem jest pro duše vyvolené pozitivní zřeknutí se všeho: Nechtějte, praví sv. Jan od Kříže, nechtějte ničeho od svých uší, od svých očí ani od srdce, aby vám řekly, jak se dostanete k jednotě, nýbrž ptejte se jediné své víry.

Připravte chrám srdce svého ctnostmi a přijměte Boha ve vonném dechu kadidla modlitby horoucí, modlitby živé, modlitby dokonalé.

Snažme se najít toto spojení s Bohem právě těmi prostředky, jež jsou nám po ruce, právě svou povahou ovšem očištěnou a vychovanou, právě ve svém povolání a zaměstnání. Právě v nich máme najít klidu, ztišení.

A pak, až se ztiší duše, mluvm se svým Bohem, mluvm s ním vytrvale, prostě podle toho, jak duše sama se rozlétává.

Jak očišťuje si Bůh ty, které chce přivést k výšinám modlitby, které chce naprosto a dokonale spojit s sebou? Učitelé duchovního života mluví tu o temné noci smyslů a ducha, o očišťování duchovního života od vlivu smyslů a nedostatků rozumu našeho. Nejjasnější jest popis sv. Jana z Kříže, jenž věru si zaslouží jedinečný titul doktora mystického. Bůh očišťuje své věrné v jejich smyslech, choval ji jakoby v náručí, duše cítila slast tohoto náručí Božího a nyní je třeba, aby duše se vykoupila ze sladkostí, jež se odrážejí ve smyslech při laskání Božím. Sladkosti, radosti Boží ve smyslech nejsou Bohem samým a proto ten, kdo má být dokonale s Bohem spojen, musí se i toho vzdát. Tak vzdaluje Bůh od takové duše věci stvořené. Duše již nemá v ničem jiném zalíbení, než v Bohu. Svět již ji unavuje, chce již jen Jeho, nic jiného než Jeho! Pomalu stává se distinkovaná, uvažující, modlitba nemožnou, aneb při nejmenším těžkou. Jen na Boha upírá své oči. Upírá svou celou bytost na něho, ale takovým jednoduchým klidným pohledem! A tak, třebaže jest vyprahlá, jen k Bohu jest celá duše orientována, jakýmsi tajemným instinktem jako magnetická střelka k pólu obrací se stále po větru Božího vanutí. Duše hoří nepochopitelnou nostalgií, hladem neukojitelným po Bohu. Bůh odnímá duši vše, co není On. Nepodporuje ji již jako dříve usnadňováním rozjímání artikulovaného. Přichází nemožnost rozjímání. Duše jest již připravena k vlastnímu mystickému Božímu zasažení, k pasivitě mystické, jež jest vedením Božím. Co nyní duše bude konati, neb duše nikdy se neztotožní absolutně s Bohem, zůstávajíc vždy tvorem, bude konati sice, ale povede ji jako slepě oheň Boží.

Bůh teď začíná do duše vlívati své milostné, láskyplné poznání sebe. A tak není očišťování smyslů jen přípravou, nýbrž branou, již vede Bůh duše své k sobě. Všechno to, co o Bohu duše dostávala od smyslů, musí zmíknouti, vše to, co zakoušela o Bohu smysly, musí zmizeti pro onen svatý okamžik, kdy bude On sám mluvit.

Protože jsme byli zvyklí všechno poznání přijímati od smyslů, nastává strašná útrapa. Zdá se vyvoleným Páně, že je opouští víra. Vizte velké zkoušky v tomto ohledu u sv. Terezie Ježíškovy, jak sama to líčí ve svém svěživotopise. Ty zkoušky někdy zdají se nepřekonatelnými. Duše jest pokoušena k nedůvěře ve své síly a což jest bolestnější, v sílu Boží. I skrupulosita se občas dotírá k těm, kteří jdou takto za Bohem.

A přece to není opuštěnost od Boha, to se jen vzdaluje od duše vše, co není Pán.

Když zkouška tato jest vítězně překonána, zaplavuje Bůh obyčejně duše svým pokojem a klidem, mírem, jež svět dáti nemůže. Ale, to již není slast v smyslové části. To rozum, mysl jest uklidněna, zakotvena. Sv. Jan z Kříže učí, že Bůh obyčejně ponechává duši svou v tomto stavu delší dobu, aby si odpočinula, aby se připravila na další cestu.

Neb cesta ještě není ukončena, ještě nutno vstáti a jít ještě dále.

Po zkoušce duše v jejím vztahu ke smyslům očišťuje Bůh mysl samu. Duši obestře temná noc duše. Ještě není duch zcela očištěn, ještě tkví hluboko na dně jejím některé spíše habituelní nedokonalosti, jakýsi sklon k roztržitostem, Duše jest ještě občas příliš dětinská ve svém obcování s Bohem. I to má odložit. Bůh chce si očistiti pro sebe rozum i vůli lidskou. Proto působí tajemně na tyto schopnosti. Odnímá jí zálibu ve věcech duchovních, odnímá jí i onu případkovou útěchu, jež již nebyla ve smyslech, ale jež byla uspokojením, zadostiučiněním ducha v pravdách Božích.

Nyní vrhá Bůh na duši tak ostré světlo o sobě a o duši, že duše omdlévá. Vidí tak zřetelně Boží majestát, vidí tak strašně svou ubohost, že každá chyba, každá vina roste u ní do nebetyčné výše. Ví, co je i nejmenší urážka Boží.

Vidí všechno své váhání, svou liknavost, své zneužívání tak četných milostí. Ptá se, zda nežila a nežije v ustavičném sebeklamu. Jest jakoby přidušena svou ubohostí, jakoby drcena Božím majestátem. Naděje a láska, která vnitřně mluví, drží duši před zoufalstvím, před ztrátou důvěry v Boha.

Duši teď již nic jiného nezbyvá, když všechno, co jí dosud svítilo a co ji dosud drželo, ji opustilo a jí bylo vzato, než aby se vrhla zcela slepě do Božího náručí. Nastává doba naprostého oddání se Bohu.

Duše teď cítí, že Pán je jí blízko, ale jako by se ho nemohla dovolati. Šíleně touží, aby již byla s ním, oškliví si to, co není On. Svíjí se v palčivých mukách a přece by stále jimi ráda hořela. Jsou to muka prodírající se lásky, lásky prodírající se k naprostému spojení s Bohem. Tento oheň spaluje všechno, co ještě v duši bylo lidským nánosem, sebeláska jest zažehnuta tímto ohněm. A teď začíná mluvit Pán zřetelně, jasně. Duše vystupuje k výšinám modlitby opravdu a ode všech uznávané za mystickou.

Nakonec otázka: Jsou časté tyto stavy, tyto vyšší dary Boží? Musíme poctivě odpovědět, že NE. Spíše jsou vzácné než časté. Ovšem jest dosti těžko u svatých určit, zda se jim jich dostalo. Při jejich skromnosti, kdy o sobě, o své duši mluvili jen s Bohem a jedním zpovědníkem či duchovním vůdcem, nedovíme se toho mnoho o jejich vnitřním životě. I jejich zápisky bývají tak skoupé o tomto bodě. Protože světci se řídí správnou zásadou *Secretum meum mihi, secretum meum mihi*. Mé jest tajemství, mé!

A ještě jedno: Máme se snažit o tyto dary, máme se snažit o to, abychom došli k vyšším duchovním stupním, jež popíši letmo v příštím posledním článku kursu? Varuji zřetelně a důtklivě každého, aby nechtěl nic jiného než Boha, aby si nepředpisoval, kam až chce dojít, ale s druhé strany též varuji, aby nikdo pozitivně si neuzavíral cestu k Božímu vedení. Opakuji již po tolikáté. — Chtějme jen jedno: Boha, jeho, zcela, dokonale, snažme se o očistění co možná nejdokonalejší a ostatní jest pak jeho dílem! On sám si vede duše své do tajemství svých. Jen nakonec teoreticky poznamenávám, že v sobě máme vzdálený základ Božího povýšení k tajemnému spojení, to jest Milost posvěcující.

Milostí posvěcující stali jsme se dítkami Božími, jsme účastni jeho přirozenosti. Milost posvěcující, spojení s Bohem jest základem celého duchovního života. S milostí posvěcující byly nám vlity dary Ducha sv., jimiž právě zvedá Bůh své duše k sobě. A proto teoreticky není nemožné, aby co nejvíce duší dostálo se intimně k Bohu. Ale jen málo duší dochází k těmto výšinám, protože málo duší se dokonale dá očistiti od světa, od sebe, od všeho, co není Bůh.

Ale jeden užitek budou míti všichni z tohoto článku, totiž, že vidí, jak vysoko se tyčí křesťanská mravnost, jež vede k Bohu, k jeho objetí, jak vznešená jest láska k Bohu, jež jest mostem k spojení tak dokonalému s Pánem!

P. SILV. M. BRAITO,ŘÍM.

ÚSTŘEDNÍ CTNOST SPOLEČENSKÁ

Čím více se společenský život odcizil náboženským zásadám, tím složitější se stávají jeho předpisy. Vystačí pomalu na knihovnu sbírka zákonů, rad a pokynů pro život s lidmi jedné rodiny, práce a vlasti. Složitost je vždy známkou rozpaků a slabosti. Náboženství má jedinou základní ctnost na řízení společenského života, ústřední ctnost, která dovede ovládnouti a upravit všechny stránky společenského soužití. Známkou bezpečného a svrchovaného ovládnutí.

Latinské jméno té ctnosti je pietas. Ve slovníku najdete: přirozený cit vrozené lásky, láska k rodičům, láska k vlasti, vděčnost. Ty složky sv. Tomáš Akv. spojil v náboženskou soustavu, jejíž ráz je vybudován na pojmu úcty, přesněji řečeno: na uctívání. II. II. 101,1. píše: „Povinné uctívání Boha obsahuje jako součástku uctívání rodičů. Jako ctnost nábožnosti uctívá Boha, tak druhotně náleží ctnosti pozemského ctění uctívati rodiče a vlast. V uctívání rodičů jest obsaženo uctívání všech pokrevních, protože pokrevními jsou také proto nazváni, že pocházejí z těchže rodičů. V uctívání vlasti se rozumí též uctívání všech spoluobčanů a přátel vlasti.“

Mohli bychom se diviti, proč mluví o uctívání, nikoli jen o úctě. Nemáme však práva zasypávat hloubku myšlenky Učitelovy. Mluví výslovně o KULTU.

V tom právě tkví podstata ústřední společenské ctnosti, tím je společenské soužití povýšeno na pěstování křesťanské ctnosti. Úcta sama totiž nikterak nedostačuje ke snesitelnému lidskému soužití, čím jasnější zrak, tím méně úctyhodného vidí. Proto mluví sv. Tomáš o kultu, aby ukázal, že úctyhodnost je zakotvená výše, v úctyhodnosti Boží.

Jeho myšlenka jest již v listě apoštola Jakuba (1, 17): „Všechno dání dobré a každý dar dokonalý je shůry, sestupuje od Otce světél, u něhož není proměny ani zastínění.“ Uctíváme Boha jako nejvyšší příčinu a nejvyššího pána svého bytí proto, že Boží vliv nás všechny provází svou tvůrčí mocí. Pak vše na zemi, co má stín, sdělení této tvůrčí moci příčiny a vlivu na naše bytí, vidíme ve spojení s nejvyšší příčinou, vidíme lidské nositele Bohem stanoveného pořádku. A toto sdělení božského v nich je pevným základem úcty mnohem hlubší nežli obvyklá úcta mezi lidmi. Proto napsal sv. Tomáš: Uctívání Boha obsahuje v sobě jako součástku uctívání rodičů.

Ovšem toto uctívání se nemůže projevovati způsobem, jaký patří samému Tvůrci. Musí býti odstupňováno podle odstupňovaného sdělení tvůrčího vlivu shůry. U sv. Tomáše je toto uctívání označeno dvěma slovy: úcta, služba.

Úcta je čest prokazovaná vyššímu. Přirozeně hledícímu otevřenému zraku je to věc nesmírně těžká, viděti vyšší kolem sebe ve společném a společenském soužití. Zrak přirozeně bystrý naopak spíše vidí všude nižší a sebe výše. Z toho povstávají všechny roztržky, rozkoly a nelaskavosti. Křesťanská ctnost, jež má řídit společenský život, ať již ji nazveme láskou nebo úctou, jediná umožní vidění vyššího a tím umožní vzdávání cti druhu ve společnosti, vidouc Boha pořádajícího a sdělujícího moc a význam ve společnosti a rozdávajícího místa. Nám pak nezáleží na tom, zdali kdo své moci dobře užívá či zneužívá, zda má vlastnosti odpovídající svému významu atd., zdaje skutečně vyšší. Nám záleží jen na nás samých, abychom SVOU povinnost vyplnili, bychom zachovali Bohem stanovený pořádek, bychom pochopili Boží myšlenku o závislosti jednoho na druhém. Od každého něco máme, i od toho nejhoršího, protože to prostě je zákon Bohem stanovený. Vyplnění toho zákona je pod stálým Božím dozorem, takže my se nemusíme o nic jiného starati, než zachovati své místo v Bohem stanoveném pořádku, vykonati a vytrvale konati, co na nás jest v tomto řádu. Ať pak řekneme rodiče, nebo pokrevní, nebo vlast, nebo representanti vlasti, nebo spoluobčané vlasti, města, vesnice, ať je naše místo dole nebo nahoře, nebude nikdy zatěžko s úctou vnitřního křesťanského přesvědčení hleděti na KAŽDÉHO. Svatý Tomáš má pro všechna tato dělení jen jeden základ úcty, čest prokazovanou vyššímu: est superior, quasi principium existens — je vyšším, jsa jaksi příčinou.

Druhou složkou křesťanské společenské ctnosti je SLUŽBA. Přesně řečeno: srdečná ochota ke službě, pamatování, že ve vzájemném společenském vztahu jeden skutečně a vždy potřebuje druhého podle nezměnitelného zákona Božího, do stvoření vloženého. Sv. Tomáš vypočítává tři složky této služby. Předně účast na tom, co se druhu ve společnosti přihodilo, a to s výslovným přáním, pomoci mu. Za druhé snahu pomoci podle své možnosti a podle významu osob; nejvíce nejbližším, tedy rodičům, ostatním pak podle stupnice blízkosti krví nebo místem. Za třetí lásku, a to lásku, které říkáme božská ctnost. Učitel andělský praví latinsky: Pietas est protestatio charitatis, společenská láska je projevem lásky k Bohu. Tomu již není těžko rozuměti po dříve řečeném. Dostačí říci, že se to vše děje s pohledem na Boha, Tvůrce a strážce společenského řádu.

Nyní můžeme chápati, proč se řeklo „ústřední ctnost společenská“. Je skutečným ústředím, z něhož může vycházeti nejideálnější upravení společenských styků v nejmenší společnosti, v rodině, ve společnosti pokrevenství, ve společnosti národa a státu. Všechny vztahy a styky lze upravit těmito dvěma slovy, pojatými křesťansky: úcta a služba. Ať se utváří okolnosti společenského života jakkoli, vždy a v každém jich rozčlenění může vyjít světlo a síla z tohoto ústředí. Kdo zná strasti života společenského, musí přisvědčiti, že všechny tyto strasti vycházejí z nedostatku úcty a služby.

Ovšem je úcta a služba prostě nemožná bez náboženského, nadpřirozeného pohledu a podkladu. Tu je pak význam pěstovaného duchovního života a pěstované ctnosti. Duše tuto ctnost pěstující jsou svatými buňkami ve společnosti na obnovení její tvářnosti. Tento paprsek božské ctnosti lásky obnovil tvářnost země již jednou. Ve světle těchto myšlenek se nám objeví důvod, proč v prvních dobách křesťanství byla tolik zdůrazňována láska, proč povstalo hned

od počátku pro věřící jméno „svátých“ — úcta a služba jménem řádu Bohem stanoveného a z lásky k Bohu, strážci toho řádu.

Zabrání se tím přehmatům zdola, zabrání se i přehmatům shora, dává se jasné pravidlo, kam až smí jít úcta a služba. Sv. Tomáš jen jedné věci se dotýká, v poměru rodičů k dětem. Že totiž rodiče nemají práva tak zdůrazňovati své vyšší místo vůči dětem, aby je prostě otročili, aby je bezohledně podrobovali svým přáním a zájmům, i když je to proti zájmům Božím, proti zájmům dítek: „Jestliže bez hříchu nelze jim vyhověti, nebo jestliže i bez naší služby mohou být živi, můžeme jim nevyhověti, bychom mohli se více věnovati životu pro Boha“. A to platí na všechny strany a ve všech směrech.

Vlastně je to všechno velmi jednoduché. Ale snad právě pro tu jednoduchost se v dnešní společnosti, i mezi křesťany ztrácí vědomí a provádění těchto věcí. A přece jen z tohoto prameně vyjde obnovení společnosti a síla proti všem nespravedlivým a proto také vítězství nade všemi nespravedlivými.

Tak je pěstování ctnosti jedinečným společenským činem.

P. EM. SOUKUP, O. P.

VŮLE MŮŽE ODPOROVATI VÁŠNI

V předešlém článku jsme se zabývali stržením vůle vášní a různými stupněmi mravní odpovědnosti, které vznikají tímto stržením. Byl to případ předchozí vášně. Ta vzniká pouhým chodem obrazů a vjemů před dozorem, vůle, ale pomalu dává vůli schváliti činy, po nichž touží.

Dnes si všimneme obráceného postavení, totiž ovládnání a řízení vášně mravní vůlí.

Tento případ není jednoduchý, má dvě rozdílné možnosti:

1. Může mravní vůle ovládnouti vášeň nebo jí aspoň odporovati a které hlavní překážky je v tomto případě přemoci?
2. Může mravní vůle na tolik řídit vášeň, že jí využije k ctnosti?

Rozřešení prvního problému postačí pro dnešek.

Vyšetříme

- I. moc vůle na fyziologické odezvy a projevy vášně;
- II. moc vůle nad samou vášnivou snahou a nad činy, které vášeň vyvolává;
- III. nesnáž, kterou mravní vůli působí vášnivá povaha.

Závěrem našeho rozkladu bude, že mravní vůle může — ne vždy sice snadno — odporovati vášni i konům, kterých se dožaduje.

I. VLIV VŮLE NA FYSIOLOGICKÉ REAKCE

VÁŠŇ

Někdo je na nejvyšší míru rozhněván a tu náraz pozná, že se mýlí. Odpadá příčina hněvu. Ale přejde hned křečovitý výraz, bušení srdce, napětí tělesné?

Jiný se domnívá, že zpráva právě došla je zlá; dovedete si jej představit. Domněnka jeho byla sice nesprávná, ale pomine hned bledost a slzy a zdrcení? Pravda, až za chvíli ať delší ať kratší.

Za světové války jsme na frontě byli stále v nebezpečí smrti, stále padaly granáty a šrapnely a bomby. Duševně jsme se již nebáli a přece se za silného bombardování rozechvělo leckteré tělo, nejedno oko vyronilo slzy. Tak byly ty návaly strachu silné a vůle stěžejí zdolala toto fyziologické podráždění.

Je pravda, to jsou příklady mimořádně silných vášní. A přece se velmi nesnadno udrží pod vládou vůle tělesné rozechvění — více či méně zjevné — provázející vášně, která, jak předpokládáme, pracuje. Přísně vzato můžeme zastavit vnější pohyby a posunky, ale co můžeme učiniti s porušeným krevním oběhem, s napětím svalů a s nervovým rozechvěním? Téměř nic.

Dejme tomu, že vášně propukne před konem vůle a tak není vůli přičetná; že vášnivý stav trvá proti vůli, která se mu brání, nechce ho uznati, všemožně jej potlačuje a nijak si nezalibuje ve snaze, která doléhá na nitro. Proto fyziologické rozrušení, ať je jakékoliv, nespadá pod odpovědnost a je mimo mravní posuzování, poněvadž nepatří do panství vůle.

Tak tedy vůle nesnadno ovládá délku trvání fyziologických reakcí * vášně. Tyto reakce vznikají v oběhu krve, v pohybu, ve vyměšování. Jednou rozrušený tělesný „stroj“ uniká aspoň ve vnitřní síle řízení vůle.

** Fyziologickou reakcí rozumíme každou změnu, která vzniká v kterémkoliv tělesném ústrojí člověka z podnětu vášně.*

II. VLIV VŮLE NA SAMU VÁŠNIVOU SNAHU A NA ČINY, KE KTERÝM TATO VEDE

Zmíněná nedostatečnost vůle přestává v poměru k samé citové snaze. Vášně je kon dychtivosti spojené s tělesným hnutím. Tělesné hnutí se jen těžko poddává vůli, ale citová snaha (láska, nenávisť, hněv atd.) podléhá přímo vůli.

Vášnivá snaha se ozve, když se ukáže její předmět, a ten, jak víme, je dílem našeho poznávání smyslového, obrazivého nebo rozumového. Nával vášně v nás trvá a vydrží, poněvadž trvá a vydrží v našem nitru vábíci nebo odpuzující předmět vášně. A jest zřejmo, že vůle má odpovědnou moc za udržení pozornosti ducha, za živění obrazivosti, za podporování vjemů, které rozechřívají smyslůst a udržují ji v napětí. Je ze zkušenosti známo, že vášně se rozrůstají za této pomoci vůle, ať již ona upoutává pozornost na ukojení vášní, nebo rozněcuje obrazivost a jí zkrášluje vábení předmětů vášně. Touto zjevnou součinností vůle vášně znásobuje svou sílu. A tak, co napřed bylo tajným nečekaným přáním z nevinné zdánlivě příležitosti, se stane nezrotitelnou silou. Tak se například může špatná nálada státi zuřivým hněvem, když duch posílený vůlí stále přemílá důvody nedůvěry nebo pomsty.

Tak tedy vůle může rozdmýchávat vášně, poněvadž živí ji pozorností na vjemy a na motivy, které budí vášně. A stejně může vůle zastavit vášnivou snahu, zlomiti a zabrzdit její rozmach. Chcete snad věděti, lze-li se vzpříčiti touze, žádostivosti, zkrátit hněv, utišiti radost, zahnat tíživý smutek. Chcete věděti, může-li býti zdolána vášně v plné činnosti a na vrcholu napětí.

Víte to, někdy v nás vznikne a rozroste vášně a často ji přemůžeme. Někdo vás rozhněvá, žluč vám kypí, ale uvidíte, že byste se stali směšnými, a rázem pohasne hněv jako oheň slámy. Jste smutni a celé okolí i příroda jsou v šedi ošklivého dne; skrýváte se před lidmi, těmi sobci a záškodníky... Zasvitne do vaší samoty slunko a již jste zase na nohou, ochotni do práce mezi lidmi. Srdce matou návaly ošklivých přání vzniklých při zlé příležitosti; ale jste rozhodnuti nezadat si, uchovati se čistými a již máte dosti síly odporovati pokušení z části přijatému. Můžeme se tedy brániti tomu nejsilnějšímu lákadlu a není svědomí jen trochu citlivého, které by k svému prospěchu nemělo takových vítězství.

Po skutečnosti uvažme o právu. Proč by vůle neměla tohoto práva zákazu? Jak jinak má vůle právo podněcovati a živiti vášně, ne-li tak, že má právo prodloužiti přitažlivost svádějícího předmětu tím, že naň upoutá pozornost ducha, nebo smyslů či obrazivosti. Ale když má dosti moci upoutati pozornost, proč by jí neměla míti více na odvrácení pozornosti?

Na předmět žádostivosti se díváte otevřenými očima; proč jich nezavřete nebo neodvrátíte? Ta osoba vás dráždí, proč se jí nevyhnete? Ta kniha či to divadlo je příčinou vášnivých představ; proč nezahodíte tu knihu nebo nezůstanete doma? Proč neprchnete před určitou příležitostí?

Odvrátiti se od pohnutek vášně, toť útočiště vůle a její přímý a účinný prostředek proti vášni. Toto odvrácení pozornosti by snad bylo nemožným — a je někdy nemožné, buďto jsme nuceni setrvati v přítomnosti dráždícího

předmětu nebo okouzlená obrazivost se nepodrobí změně pozornosti a proti vůli se vrací k lákadlu; ani v tomto případě není vůle u zásadní svobodě nikdy nucena souhlasit s vášní, ať je, jak chce, silná. Vůle může odporovat a zvítěziti.

Vůle není nikdy nucena k vášnivému konu, při nejmenším ke konu, k němuž pobízí vášně. I když připustíme, že nelze zastavit hněv, přece nejsme nuceni k mstivému činu, ke kterému nás hněv má. Jsou vášně, které se snadno neutiší i když nedojde k činům, za nimiž ony cílí. Tato moc vůle je jistá, naprostá, nesporná, třebaže není vždy snadno ji prováděti; a to z více důvodů.

Jeden z těchto důvodů je všeobecný a pochází z již zmíněného psychologického zákona. Propuknuvší vášně totiž se zmocňuje volní síly ve svůj prospěch; zmenšuje protidůvody, zahaluje, vyvrací a znetvořuje a tak naklání vůli, aby souhlasila s tím, co se líbí smyslnosti. Tak je zmenšena moc vůle odporovat celé té převaze svodů, které dychtivě podržuje nitro, zajaté vášní. Vůle může odporovat, ale potřebuje zvláštní síly k rozhodnému úderu.

Jiný důvod činí odpor vůle namáhavým. Každý člověk je osobně jinak založen; tím vzniká nová nesnáze, která zaplétá úkol výchovy vášní. Je vášně vzrostlá ze sklonů povahy v moci svobodné vůle? a jakým způsobem?

III. ODPOR, KTERÝ VŮLI KLADE VÁŠNIVÁ POVAHA

V každém z nás se mohou od okamžiku k okamžiku měnit způsoby naší citlivosti. Dnes je nám život příjemný, usmívavý; zítra nás tíží, protože jsme zavaleni hořkostí a starostmi. Dnes jsme plni činnosti a chuti k hrdinským činům, a zítra neteční, znechucení, sobečtí. Jednou ve špatné náladě, nedůtkliví, útoční a kousaví; jindy klidní a mírní a úsměvem odpovídáme na nejostřejší narážky. Každý z nás zná tyto přechodné nálady, podle nichž se různě ozýváme hlasu příležitostí a okolností.

Ovšem tyto rozdíly v citových stavech jsou menší nebo větší podle osoby. U jednoho za poklesem síly hned jde nové prudké oživení, u jiného se těžko rozbourení nitra tiší. V každém člověku trvá jistý ráz citlivosti a ten mu dává vlastní citovou podobu, fyziognomii duševní.

Tato převaha jistého druhu citové odezvy na vjemy jest vášnivý temperament, povaha. Citová různost je věcí tak veliké denní zkušenosti, že sama řeč ji stvrzuje. Snadno určujeme lidi podle hlavního rysu citlivosti a vznětlivosti. Ten je zamklý a vážný; ten zase vznětlivý a kypící; ta má prchlé srdce, jiná zase jemnou a velkomyslnou duši.

Nehledáme, odkud ty rozdíly. To by znamenalo rozhýbat otázku o původu povahy a tím o duševní dědičnosti, o vlivu rodu, pohlaví a prostředí, o vrozených i získaných schopnostech a charakteru, což všechno vytváří a usměřňuje psychologicky i mravně nitro jedince. Na tak široké pole nechceme, zjistíme jen skutečnost, že jsou různé povahy. A ani tu různost neprobádáme v celé šíři, dalo by se mluvit o rozdílech rozumových, volních i citových. Zůstaňme jen u citové různosti povah.

S tohoto stanoviska se dá mluvit o těchto nejvýznačnějších povahách:

1. POVAHA APATICKÁ, netečná. Neschopná živého vnímání, chladná, netečná; o tu se odrážejí všechny šípy; ozve se jen velmi zvolna.
2. Povaha SENSITIVNÍ, citlivá, velmi živě vnímá, skáče jak elektrické jiskry, ale pomíjí bez hlubšího prožití, povrchní.
3. Povaha VNÍMAVÁ, emotivní; silně vnímavá a citlivá; citové stavy dlouho trvají a proto pronikají celou bytostí až do nejzazšího koutku. Ta má dvě podoby: A) POVAHA VNÍMAVÁ NYJÍCÍ, hluboce citlivá, která vše prožívá jemně, zadumaně, snivě, potřebuje hodně výlučného citu; B) POVAHA VNÍMAVÁ, KTERÁ JE JEN VNÍMAVÁ, prožívá bouřlivě pohnutí, dojem, cit, přechází od jednoho pohnutí k druhému, miluje hluk a shluk, hned má ráda, ale mění se, odporuje si, útočí, zapadne do zmatku všech vášní; je jako ohňostrojek, který se rozhoří na celém obzoru a hned ve tmě noci ztrácí své hvězdičky.

4. Povaha VÁŠNIVÁ: nadšení, horlivost, zuřivost, moc soustředěná v žádostivosti, je silná a útočná na své cestě a nepustí svou kořist. I tato povaha není stejná. Jsou VÁŠNIVCI NESTÁLÍ, ve kterých to věčně vře, kteří jsou hnáni na všechny strany; jsou nepozorní na vybočení a na směšné nebo nebezpečné okolnosti. VÁŠNIVCI UCELENÍ: jsou proniknuti v celé bytosti živou vášní, která se nikdy neznává a neuhasne, ale je soustředěná, klidná ve své snaze a paní sama nad sebou.

Důtklivě však připomínáme, že žádný člověk nepatří celou povahou jen do jedné skupiny. Často se několik druhů slučuje a z toho vzniká osobní typ, kterým je ten či onen jednotlivec a nikdo jiný. Také dlužno říci, že uvedené povahy jsou vzaty velmi výrazně, kdežto ve skutečnosti mají rozplihlé obrysy. U jednotlivce se povaha projevuje stále silněji s věkem, návyky, také podle toho, jak se člověk brání nevhodným projevům vášně; stejně působí na povahu výchova a ještě jiné vlivy.

Nyní takto zní otázka: je vášnivá povaha pod panstvím vůle?

Povaha je silná náklonnost k těm a k těm činům. Než, čin v nejpřísnějším slova smyslu znamená pouhé užití síly, rozvinutí schopnosti bez mravního určení. Avšak jakmile se lidský čin děje závisle na vůli, je nutně dobrý nebo špatný, poněvadž má příčinu a je příčelný. A není méně pravdivo, že čin psychologicky týž může mít za různých okolností — ne současně — ráz mravní dobroty nebo ráz mravní špatnosti. Milujeme věci hodné lásky i nehodné; a v obojím případě milujeme stejně srdečně a vroucně a něžně.

Jestli však čin sám o sobě a nezávisle na cíli, který mu určuje vůle, je, abychom řekli, bez mravní jakosti — amorální, tj. může se státi dobrým či zlým, podle toho jaký směr mu bude dán, tím spíše je bez mravního určení náklonnost k činu, síla to dosud skrčená v očekávání.

Nic nenutí člověka, který má od přirozenosti milující srdce, aby rozmrhal poklady svého citu v nedůstojných a opovrženíhodných láskách; může srdce povznést, upevnit je v Bohu, dáti se bliženské lásce, rozdati se v soucitu a milosrdenství. Člověk plný plánů a odvahy a tužeb se nemusí střemhlav vrhnouti do víru zla; může ukázniti tuto sílu a rozvinouti ji v trvalé blahodárné činnosti.

Stejně je tomu s ostatními sklony povahy. Nežádají nutně ani zlo ani dobro. Jsou beztvaré síly, které mají býti vedeny a uzpůsobeny. Stanou-li se dobrými či zlými, tak je to na zakročení někoho jiného a tím jiným je mravná nebo nemravná vůle, která jich užívá ke svým cílům.

Z toho plyne, že zlý čin odpovídající povaze — třeba hněv u dráždivého člověka — není nikdy úplně omluvitelný, poněvadž odpovědná vůle svoluje k činu, který uráží mravnost, místo aby sílu ve vhodnou dobu užila ve prospěch mravnosti.

Řekne někdo: Připouštíme toto panství vůle nad vášnivou povahou, když tato je skutečně v začátcích bez mravního zabarvení. Ale je tomu tak vždy? Což nemají některé náklonnosti vypálené znamenají nemravnosti jako náklonnost k nestřídmosti, ke smyslné rozkoši, ke krádeži atd.? A to ještě zde nejde o výslovně dědičné kazy, které jsou zjevem číře chorobným, kde tedy pro vliv tělesného zmatku je volní odpovědnost tak zmenšena, že je možno s ní vůbec nepočítati. Jde o případy poměrně obvyklé, kde náklonnost budící neřestnou touhu ještě nechává dosti volného pole pozornosti rozumu a nezávislosti svobody, takže úplně neodnímá odpovědnost.

V této námitce je trvalá mylná představa, která věří, že dědičnost předává povahu se všemi psychologickými složkami až do nejmenších podrobností a tak že potomstvo bez vlastního činného účastenství dostává od rodičů celé věno ctností a neřestí. Kdežto vpravdě se dědí jen fyziologické vlohy po rodičích, vlohy, které podmiňují, ale neurčují duševní činnost.

Co dítě ve skutečnosti dostává, je spíše rodinná výchova, dobrý či zlý příklad, povzbuzení nebo zkáza mravu a tím trvalá příležitost zvláště příznivá pro získání osobních dobrých nebo zlých návyků. Děti neřestníků mají málo naděje, že by je ke ctnosti vychovali jejich rodiče. Ostatně zkušenost dokazuje, že, jsou-li takové děti včas odvedeny z ovzduší

neřesti a uchráněny náказы, výchova ctnostní u nich pokračuje obyčejným způsobem a lze dojít tak stkvělých výsledku jako u ostatních dětí.

Vrozená povaha nemá sama sebou mravního rázu; je to možnost činu, síla dotud neužitá, a v činnost ji uvádí podnět vůle, která užívá povahy ke svým cílům a tak za to na sebe bere odpovědnost.

Vášnivá povaha, vzata ve smyslu vrozených náklonností, není nepoddajná mravnosti. Je to látka, kterou má vůle podrobiti mravnému cíli a nikoliv si z ní učiniti jho.

Bohužel u člověka vycházejícího z dětství tato vrozená povaha již není v tomto stavu prvotní nerozvité síly. Dlouhodobá činnost pohnula již všemi pružinami. Jsou zde již četné návyky a ty se zakořenily a vznikly mimoděčným výběrem, v němž rozhodovaly náklonnosti usnadňující ten či onen čin. Často to tak vzroste, že, když vůle pozná zavlečení s přímé cesty a chce se vrátiti, stojí daleko více proti povaze nabyté nežli vrozené. Či jinak: stojí před svazky zvyků, které zapletly, zvětšily a hlavně probudily prvotní náklonnosti. Nemáme již co činiti s pramenem činnosti, která dosud nemá směru, nýbrž s bystřinou posílenou všemi dřívějšími přítoky, která se jen chce vrhnouti srázným korytem dávno poněnáhu vyhloubeným.

Ale tu již nastává nová otázka: může vůle odporovati vášnivému návyku? Může zroditi vášnivý návyk, který ani zdaleka není neřestí, nýbrž ctností? Toť otázka o ctnostném užití vášni a o té příště.

H.-D. NOBLE, O. P.

ODDANOST DÍTĚTE K OTCI

Kristova církev byla vždy označena velikými úkazy, označujícími její božský původ. První počátky církve mluví o mimořádných jevech, které působil Duch sv., naplňující takovým podivným způsobem duše věřících. Nemohlo býti pochyby, že plnost Ducha Božího je v ní. Uskutečnil Boží Syn svůj slib, že pošle jiného Utěšitele, Ducha pravdy, který zůstane v církvi na věky a bude ji poučovati o pravdě. Velkolepé uskutečnění Božího slibu, vykoupené duše dostávají nejvznešenější Boží dar Ducha pravdy, Lásku.

Svou účinností utvrdil Kristovu společnost, upevnil věřící v jednom mystickém těle Kristově, tak jako vytvořil tělo Kristovo v lůně sv. Panny. Sjednotil nás nerozlučně nadpřirozeným poutem lásky s Kristem a tímto upevněním vzniká nadpřirozená jednota a společnost církve. Naše spojení je úkonem Boží moci, je tvůrčím dílem Ducha sv.

Duch sv. je Umělcem nadpřirozených krás, jeho veledílem je tělo Kristovo v lůně sv. Panny a mystické tělo Kristovo, církev sv. Věřící poutá svazkem své lásky jako údy v nadpřirozenou jednotu, kterou Kristus své církvi vyprosil.

Nadpřirozené krásy Ducha sv. se objevují i v jednotlivých věřících. V témže Duchu, v němž první církev oplývala karismaty, který tvoří nadpřirozené spojení věřících s Kristem, se dějí tajemné tvorby svatosti v jednotlivých duších. Účinky jeho umělecké moci jsou vnitřní, o nichž ví jediná duše, ovlivněná Duchem sv. a vyzářující navenek z hlubin duše jasem očí, pokojem a mírem v Duchu sv. V těchto základních rysech tvůrčího díla Ducha sv. v duši jsou obsaženy všechny jemnosti nadpřirozené konstrukce chrámu, neboť Duch sv. buduje v duši nejdříve svůj chrám: „Kdo mne miluje,“ praví Kristus, „toho i Otec můj bude milovati, k němu přijdeme a učiníme si u něho příbytek.“ (Jan, XIV. 23.) Příbytek Boží v duši není podoben kamenným zdím katedrál, které zůstávají ve své kráse studenými, duševní příbytek se stává teplým, ohnivým, lásky plným obcováním Boha s duší. Tam v hlubinách a nedozírných skrýších duše vytryská pramen lásky. Duch sv. je jeho původcem. Ta láska je schopná proniknouti do oceánu Božího a připoutati duši k Bohu, učiniti, že duše splývá s Bohem. Proto přítomnost Boží v duši uskutečněná Duchem sv. je přítomnost, kterou zprostředkuje láska a vroucí milostné poznání, je to přítomnost milovaného předmětu v duši rozohněná láskou. Duše je živoucí katedrálou lásky!

Duch sv. působící divy v církvi, působí je v duši, neboť svým působením vstúpil duše podle vod Božích řek, milosrdenství a lásky. Při stálém rozvodnění veletoků lásky a milosrdenství Božího duše se rozvíjí jako mohutný strom zasazený vedle vody, roste a přináší ovoce ve svém čase.

Ovocem Ducha sv. je svatost. To jest veledílo Umělce Božího, rozdávacího své nadpřirozené dary podle míry lásky Kristovy, který duši omilostnil svou krví. Otcova podoba se vytváří znenáhla na synově tváři. Duševní tvář se stává podobnější nebeskému Otci působením Ducha sv., až se vyvine dokonalá podobnost, ale zároveň synovský poměr lidského srdce k Bohu — k Otci.

To je největší láska Boží, kterou nám ukázal, že jsme se stali syny Božími, účastni působením Ducha sv. na Boží přirozenosti a tedy Kristovými bratry. Bůh — Láska přebývajíc v nás, není nečinný, rozvíjí své Boží, všemocné působení v naší nepatrné a ubohé bytosti. Omilostnění Boží znamená pro nás nesmírnost, znamená naše synovství Boží. Jsme dítkami Božími. Bůh je naším Otcem.

Mezi těmi nesmírnými a chaosními projevy citů a afektů našeho nitra zavádí Duch sv. své vyšší projevy, disponuje naši duši a činí ji povolnou ke svému vedení. Dary Ducha sv. přebývajíc v nás přetvořují i náš vnitřní svět afektů a citů a obracejí celou tuto lidskou mocnost k Bohu, k Otci. Mezi různými tóny, vyluzovanými Duchem sv. v duši, zní nejzřetelněji afekt dětinné oddanosti k Bohu, duše cítí, ačkoliv nemůže toho zřetelně vyjádřit, že je dítětem Božím.

„Duch sv. učí volati naši duši k Bohu: Otče náš“ — praví sv. Pavel a to volání vychází z hlubin nitra, utvořeného pro Boha, v němž se ukrývá nekonečná touha po něžnosti k Bohu. Duch sv. obrací celou tu propast volání na Boha a vštěpuje do nitra dětskou, něžnou oddanost k Bohu, Otci.

DR. M. HABÁŇ.

I VZTÁHL JEŽÍŠ RUKU,

dotekl se ho řka: Chci, buď čist! a hned očištěno jest malomocenství jeho.

Všude, kam se podíváš, zahlédneš malomocenstvím postižené. Dnes je na zemi mnohem více lidí soužených touto chorobou nežli kdy v minulosti. Malomocný těsná se na malomocném - a kdyby se stavidla trpělivosti Boží spustila, že by zemi nezavlažovala jeho milost, byla by země hřbitovem bez hrobů, polem povalujících se mrtvol.

Láska Boží... Kdo zná lásku Boží? Ach, je tak oslnivá, že oči, hledící zpod víček rozbolavěných šerem zlých myšlenek, nemohou snést jejího nejslabšího paprsku, kdežto oči zdravé a otevřené žádostivě hltají její zářivou něhu a jejich žádostí není konce, neboť žádají si nekonečnosti. - Díky veliké Lásce Boží země není hřbitovem bez hrobů, protože není smrti. Země jest obrovskou nemocnicí, v níž jediný lékař a zároveň služebník a ošetřovatel Ježíš Kristus uzdravuje milostí své nesmírné lásky.

Ale žel, nemnoho duší opouští tuto budovu bolesti, tíhy a strachu zdravých, protože nemnoho přichází jich s přáním, aby byly zdravé. Jest mnoho malomocných, kteří se neděsí svého malomocenství - dokonce nezakrývají tváři, veřejně ukazujíce svůj neduh. Duši zdravou nebo se uzdravující zabolí srdce, vidí-li, že tito nakažení bez ostychu procházejí se po rynku, navštěvují chrámy a školy a zakládají rodiny. Ó běda, běda, malomocenství! V rodině jsi domovem! Plačme nad nepoznáním nemocných, kteří se neostýchají rozšiřovati nákazu šlépějemi, podáváním rukou a dýcháním.

To všechno jest dnes trpěno Boží láskou. Jakého hříchu se lidé dopustili, že tak hluboce klesli? Kdo jest vinen touto duchovní bídou, otec náš či matka, děd či praděd? Jisto jest: vina leží na nás. Ale kdo jest bezúhonný, poznal pravdu: To vše Bůh dopouští, aby oslaven byl Syn Člověka, aby zjeveny byly skutky a působení jeho lásky. — Ostatní jsou hluchí a slepí, nevědouce, že se cos špatného a dobrého děje. Kolik jest dnes žádajících zdraví anebo jen věřících, že jim zdraví bude vráceno? Málo — více jest těch, kdož si své hnusné nemoci neuvědomují. Spása těchto tkví v poznání se a ve víře z tohoto poznání se, že totiž nemoc může býti zničena a zdraví navraceno. Uzdravení a spásy dovolávají se slovy: Pane, kdybys jen chtěl, můžeš mne očistit! — A snad nikde se neprojevila a neprojeví láska Kristova v takové

moci, jako v momentu, jenž následuje za touto prosebnou věrou nebo věřící prosbou: Což jest určitějšího a mocnějšího nad slova: Chci, buď čist!? — Srdce plesá, duše a tělo se očišťuje. Lékař se svým zázračným slovem objevuje se v celé své síle a mysl, dříve sklíčená v utrpení ohybné nemoci hříchů, se vyjasňuje. A nemocnice s malomocným mizí, jen Lékař se svou mocí a láskou zůstává — zůstává na věky.

K malomocným, k těm, kdož úpí pod tíhou hříchů, volám:

Lékař jest nablízku, avšak vy, ležící na svých nečistých lůžkách, nevidíte, že k vám přichází a že čeká, až ho požádáte. Vy hledíte v tu stranu k nohám, ale on přichází k vám s opačné strany. Jen se obrátíte a vzdechnouti, a již vám podá pohár svého léku; jen vztáhnouti ruku, a již vám poskytnou opory, že nikdy více neklesnete. A kdo by mohl vykřiknouti z celého srdce svého a v tom výkřiku ztajiti veškeru svoji touhu po zdraví, tomu dostane se odpovědi zázračné: Chci, buď čist!

Ježíš Kristus jest jediný, kdož miluje. Vždyť jen Bůh jest láska; láska našich srdcí jest již z Boha. Otažte se upřímně, s touhou: Mohl bys mne milovati? A uslyšíte hlasité, jasné a pravdivé: Chci, buď milován -miluji tě!

Věřme, Bůh nás miluje a všechno, všechno to nejlepší chce námi dáti. Jest na nás, abychom žádali, abychom chtěli, jako on chce. My malomocní chtějme, abychom byli čisti, a slovo jeho lásky nás zažehne, že zbělíme jak padlý sníh. Jeho slovo jest život a moc, jež láme všechny překážky. K němu volati, k němu se modliti, ho prositi a jemu nastavovati srdce jest rozkoší, jež převyšuje svou nepomíjivostí všechnu rozkoš světa. Až se naučíme k němu volati, pak i sami uslyšíme jeho hlas a pak i v nás samých vykřikne Slovo moci, jež nás očistí ode vši zloby a nepravostí, takže budeme šťastni jako andělé v nebi, kteří jsou bez poskvrny.

JAN RUBIN.

LITURGIE SVÁTOSTÍ

Svatým je v očích církve manželské spojení muže a ženy. Kristus povýšil manželství na svátost a svatý Pavel neváhá právě frivolním Efesanům vykládati hluboký smysl křesťanského manželství, líče jim věčný sňatek, jež uzavřel Kristus se svou církví, svou milovanou snoubenkou, svou plností, svým tělem skutečným, živým a tajemným, v němž žije a jež posvěcuje — jako posvátný vzor jejich manželského spojení a jako cíl, k němuž má toto spojení směřovati.

Proto jsou i obřady svatební plny hlubokého smyslu a krásy. Svátost sama, mše svatá za snoubence, po ní následující, a požehnání svatební, při této mši svaté udělované tvoří krásnou syntesu katolických obřadů. Víme, že církev přerušuje mši svatou jenom při nejvznešenějších svých úkonech, při udělování vyšších a nižších svěcení, při zasvěcování panen, při svěcení na biskupa, při korunovaci králů. Jestliže tedy přerušuje mši svatou také proto, aby udělila novomanželům svoje požehnání, naznačuje tím, jakou úctu má k této svátosti.

Ve starých dobách se uzavíral sňatek na prahu chrámovém před portálem: in facie ecclesiae, ad fores ecclesiae. U mnoha katedrál vidíme proto krásné svatební brány, zdobené sovkami, jež znázorňují podobnosti o pěti moudrých a pěti nemoudrých pannách, čekajících na příchod ženichův. Dnes se uzavírá manželství před oltářem, kde mají snoubenci pokleknouti na nejvyšším stupni, nikoli dole. Proč to? Snoubenci jsou sami sobě navzájem přísluhovateli této svátosti, výměnou vzájemného souhlasu sami váží svoje manželské pouto a svolávají na sebe svátostnou milost. Proto jim právem náleží místo u samého oltáře: udělují svátost! V jejich duši zůstává tento okamžik tím hlubším dojemem, poněvadž je to jediný příklad v jejich životě, kdy se jim dovoluje tak blízký přístup k oltáři.

Oboustranný vzájemný souhlas tvoří podstatu svátosti manželství. Jakmile byl souhlas také druhé strany vysloven, jsou muž i žena svátostné spojení v manželství. Ovšem způsob, jakým se kněz táže a jakým snoubenci vyjadřují svůj souhlas, je podle diecézí různý a církevní sněm tridentský si výslovně přeje, aby tato různost byla zachována.

K tomuto vyjádření souhlasu se pojí obřad spojení rukou obou snoubenců. Je to znamení, že plně svolují k novému životu, jenž sloučí životy obou v jeden dokonalý soulad. A podle mnoha rituálů kněz ještě ovine spojené ruce štolou,

vždyť to pouto, jež vytváří manželství, je věru posvátné. Často vidíme tento výrazný obřad na středověkých obrazech zasnoubení Panny Marie se svatým Josefem.

Kněz je při všech těchto obřadech pouze kvalifikovaným svědkem, nikoli přísluhovatelem této svátosti. Proto pouze úředně prohlašuje: „Ego conjungo vos in matrimonium. In nomine Patris et Filii + et Spiritus Sancti. Amen.“ — „Spojuji vás ve svazek manželský.“ Tím nevytváří onoho spojení, nýbrž pouze potvrzuje jakožto dozorčí orgán církve, že svátost byla udělena. Ostatně je toto prohlášení teprve pozdějšího původu.

Nejkrásnějším symbolickým obřadem při uzavírání sňatku je žehnání a podávání prstenu. Římský rituál se zmiňuje pouze o jednom prstenu, o prstenu snoubenky, ale u nás i v mnoha jiných diecésích nosí svatební prsteny oba snoubenci. Prsten je symbolem manželského spojení, slučujícího dvě srdce v jednu lásku a věrnost. Vyjadřuje to modlitba, jíž kněz prsteny žehná: „Požehnej Pane, tento prsten, jež žehnáme tvým jménem, aby ta, jež jej bude nositi, zachovávajíc svému manželu plnou věrnost, zůstávala v pokoji a vůli tvé a žila vždycky s manželem ve vzájemné lásce. Skrze Krista Pána našeho. Amen.“ Původně to byl prsten zasnubní, jenž později přešel v prsten svatební, takže počínaje dvanáctým stoletím stalo se nošení prstenu znamením vdané ženy. Křesťanská tradice zůstala věrna prostému zlatému prstenu bez ozdob a drahých kamenů. Jas lásky, nejcennější ctnosti, právě tak jako svit zlata, nemá se nikdy změnit a má manželům dostačiti.

Slovní doprovod při navlékání prstenu zase se různí podle diecésí. V pražské církevní provincii potvrzují manželé posvěcenými prsteny, že „jako prsteny ty jsou nerozdílné, bez začátku a bez konce, tak také jejich manželská láska a věrnost nikdy se nerozdělí, ale že jsou započata ve jménu Božím a ke cti Bohu, jenž nemá začátku ani konce, má se zachovati mezi nimi až do skonání jejich života vždycky pevná a nezměněná“. Zajímavé je vysvětlení, proč se tento svatební prsten nosí na čtvrtém prstu levé ruky. Levou ruku vybrali pro svatební prsten na rozdíl od pastýřského prstenu biskupů a opatů, jež tito nosí na pravé ruce. A poněvadž středověká anatomie věřila, že čtvrtý prst levé ruky je zvláštní žilou spojen se srdcem (vena amoris), určili tehdejší liturgisté pro svatební prsten právě tento prst, který — jak věřili — byl tak úzce spjat se sídlem lásky.

Závěrem prosí kněz Boha, aby novomanželé, kteří podle Božího zařízení jsou nyní spojeni, byli také Boží pomocí zachováni. Za starých dob vstupovali novomanželé po podání prstenu se svícemi v rukou a v průvodu svých rodičů do chrámu, kde byli přítomni mši svaté a přijali svatební požehnání.

Mše sv. za ženicha a nevěstu patří mezi votivní mše sv. a její místo v misálu je věru významné. Je totiž vsunuta mezi mši sv. o svěcení podjáhňů, jáhňů a kněží a mezi mši svatou za rozšíření víry. Jako by chtěl misál vyjádřit vznešenost svátosti kněžského svěcení vzhledem k manželství. Manželství rozmnožuje údy církve, kněžství rozmnožuje posvátné přísluhovatele svatých tajemství. Stav panenství, v němž žijí kněží, je vznešenější než stav manželský. A rozmnožování věřícího pokolení je zase přednější než přivádění pohanských národů do lůna církve.

V introitu slyšíme přání Raguelovo, když mladý Tobiáš uzavíral sňatek s jeho dcerou Sárrou: „Bůh Israelův kéž vás spojí: a sám je s vámi, jenž se smiloval nad dvěma jednorozenci: a nyní, Hospodine, dej, ať ještě dokonaleji dobrořečí tobě.“ Boží pomoci a ochrany je tolik třeba k založení rodinného krbu. Také graduál a offertorium prosí za tu pomoc a nabádají k důvěře. Nejdůležitější a nejkrásnější v této mši je snad epištola, jež ukazuje novomanželům nesmírnou velikost jejich poslání: rozmnožovati údy tajemného těla, v němž Kristus žije a dochází slávy. „Tajemství toto jest veliké; já však to pravím s ohledem na Krista a na církev.“ Evangelium hájí nerozlučitelnost manželství (Mat. 19, 3—6). Orace, secreta a postcommunio jsou doslova převzaty z tzv. sakramentáře Leonianského. Stejnými slovy jako za starých dob se modlí církev ještě dnes za novomanžely, stejnými slovy jim připomíná jejich velké povinnosti a svolává na ně Boží požehnání. Krásný důkaz, jak oddaně lpí církev na svých tradicích a s jakou láskou si uchovává nepřeborné poklady své zbožnosti, posvěcené tisíciletími a nashromážděné v jejich liturgických knihách!

Po Pater noster přerušuje kněz mši svatou a obrací se k novomanželům, kteří přiklekli k oltáři, aby se nad nimi modlil dvě orace „Propitiare“ a „Deus, qui potestate“. Také tyto modlitby pocházejí z velké části ze sakramentáře Leonianského. První kratší vyprošuje Boží pomoc novomanželům, aby věrně zachovávali svoje svátostné spojení. Druhá je plná lyrického vzletu. Pozdvihuje se k Bohu a děkuje mu za stvoření prvního muže a první ženy, nerozlučně

spolu spojených, za ustanovení svátostného manželství a konečně za požehnání manželského spojení, jež přetrvalo pád prarodičů i potopu. A nato se mění tato oslava Boží v modlitbu za nevěstu. Aby její břímě bylo jhem lásky a míru, aby v čistotě a věrnosti žila, následujíc příkladu svatých žen Starého zákona, jsouc oporou svého muže, aby znala dobře své náboženské povinnosti a čistým životem bez výtky aby jednou došla odpočinku svatých v království nebeském. A k oběma novomanželům se obrací s přáním: „Kéž oba vidí syny svých synů až do třetího a čtvrtého pokolení, a dojdou šťastného stáří.“

Jak krásným by bylo, kdyby novomanželé přistupovali k svatému přijímání při této mši svaté, za ně obětované a zpečetili takto svoje časné spojení v krvi Kristově, v krvi smlouvy věčné! I pontifikál i nový misál si to přejí.

Naposled ještě před závěrečným požehnáním obrací se kněz k novomanželům, aby jim přál dlouhého věku a věčného života po smrti. Je to druhá část svatebního požehnání, mající svůj původ v sakramentáři Gelasiově. A nato vybízí kněz novomanžely, aby zachovávali vzájemně věrnost a lásku, zůstávajíce v bázni Boží, a aby v době modlitby a zvláště postů a slavných svátků zůstávali zdržlivými.

Tak propouští Matka svoje dítky do života.

P. TOMÁŠ M. DITTL, O. P.

TRPĚLIVOST

Ať je svět žalářem či slzavým údolím, ať život pozemský jest považován za cestu sebe obtížnější a smutnější, nesmíme zapomínati na to, že svět je naším bojištěm a život naším bojem, který nemáme bojovati jen pro svou vlastní záchranu, nýbrž z lásky k Bohu. Konáme-li něco z lásky k Bohu, nabývá to sladkosti, které nedosáhneme nikdy, konáme-li to pouze pro sebe či z holé nutnosti. Bojíme se zatracení a ze strachu před věčnou zkázu snažíme se, abychom jakž takž obstáli v plnění povinností, které nám dal zákon. Ale plníme-li jenom povinnosti a jenom z tohoto strachu, je to jistě velmi neutěšené a trapné, život se nám stává tím, čeho bychom se raději už zbavili, a smrt se stává naší nadějí, poněvadž při naší smrti bude již rozhodnuto, ať tak či onak, a pak budeme míti jistotu. Z toho je vidět, není-li v srdci lásky k Bohu, že v něm nemůže býti hrdinství, že v něm nemůže býti lásky ani k sobě samému, ani k bližnímu, zkrátka že v něm nemůže býti místo pro lásku vůbec. Bázeň před Bohem arci jest počátkem moudrosti, ale ničím více než počátkem, a počátek tento byl by dosti pochmurný, kdyby ve středu a na vrcholu i na konci této moudrosti nebyla láska. Co by nás pak mělo táhnouti k Bohu, kdybychom se Ho pouze báli? Vždyť ďábla se také bojíme! Nevede-li nás k Bohu láska, proč k Němu vlastně jdeme?

Milujeme-li Boha, pak milujeme také život a svět a to proto, že život jest jedinou chvilkou v celé věčnosti a svět jediným místečkem v celé nekonečnosti, kde jsme se mohli rozhodnout pro lásku k Bohu a kde pro tuto lásku můžeme žíti, bojovati a trpěti. Nechtějme přijíti do nebe jen jako zločinci, kterým byla dána milost až v posledním okamžiku před smrtí. Snažme se, abychom i v blaženosti nebeské mohli s radostí vzpomínati na tuto zemi, která byla místem našeho toužení po Bohu a naší lásky.

Jako milenec s radostí vzpomíná na dobu všech nesnází, jako vítěz vzpomíná s radostí na dobu minulých nebezpečí, jako radost matčina je tím větší, čím větší byly její bolesti, tak to bude i s naší vzpomínkou na tento život. Miluje-li kdo člověka opravdovou láskou, nebojí se pro něho čekání, utrpení a nebezpečí, poněvadž láska mu dává sílu proti všem těm věcem; a když nad jedním utrpením, jedním nebezpečím zvítězí, chtěl by svou lásku takto dokázat ještě několikrát. Přejeme-li si, aby tento život náš se svými nesnázemi byl skončen, nemluví to láska naše, nýbrž slabost a bázeň naše. Láska naopak je vděčna za tento život, poněvadž vidí, jak krásná a úžasná je to věc, že Bůh naši duši oděl tělem a postavil ji doprostřed světa, aby se tady rozhodla pro lásku k Němu a tuto lásku věrně opatrovala jako věc nesmírné ceny. Neboť láska k Bohu jest věc tak nesmírné ceny, že pro ni Bůh postavil v nebi příbytky naše. Smrt nás může ovšem dříve přivésti k Bohu, ale láska je taková, že nepotřebuje smrti a netouží po smrti, neboť pro ni není překážek; láska může doletět k Bohu i v tomto životě časném; láska by spěchala k Bohu, i kdyby tento život pozemský se všemi svými bédami měl býti naším údělem věčným. Pro duši milující je smrt zásahem Božím, který ji z příbytku

pozemského volá do příbytku nebeského; je to odměna zvláštní a je to jistě příčina radosti a naděje. Ale touto smrtí se končí doba naší lásky pozemské, doba našeho čekání a našeho boje. Jsme církev bojující a smrt nám odnímá z ruky zbraň, kterou jsme bojovali pro svou lásku. Je to krásný a božský úkol býti bojovníkem za lásku a máme se z něho radovati. I když klesneme, doufáme, že vstaneme k novému boji a že zvítězíme. To činíme z lásky. Až přijde smrt, pak už nebudeme moci tímto způsobem ukazovati svou lásku. Proto si vážíme tohoto života pozemského jako zvláštního privilegia lidí, jako úkolu velmi čestného a velmi radostného. Vždyť milujeme-li Boha, jsme s Ním stále i zde na zemi a nemusíme čekat, až smrt nás k Němu přivede. Lásky je silnější než smrt.

Pozemský život je pln nesnází, béd a zkoušek. Svět je rozdělen od pádu andělů. Bůh sám nepokouší naši lásku, neboť láska lásce věří, jest důvěřivá. Jsme-li pokoušeni, je to věcí naší lásky, aby se bránila, aby zvítězila. Bůh nám pomáhá, my však rozhodujeme. Bůh nám dává i lásku k Sobě a poznání její sladkosti, nemůže však nutiti naši vůli; my musíme učinit, co je povinností naší lásky, a nač síly naše nestačí, to učiní Bůh sám. Záleží jen na našem rozhodnutí.

Milujeme tedy i bědy i protivenství, ne proto, že to jsou bědy a protivenství, ale že se jimi brousí a upevňuje naše vůle milovati Boha a že svým zápasem sloužíme Bohu jako bytosti milované. Lásky není jen sladký odpočinek v náručí bytosti milované, ale je to i ctižádost líbiti se jí a bojovati pro ni. Pravost lásky poznáme právě v protivenstvích a nesnázích. Milujeme-li opravdu, pak musíme pozorovat sami na sobě, jak se mění naše povaha a naše konání.

Zkoušky, kterým jsme podrobeni, nejsou vždy okázalé a veliké, není to vždy mučednictví, těžké a dlouhé utrpení nebo mocné pokušení. Z největší části jsou to zkoušky malé a mnohdy i malicherné, proti kterým máme bojovati trpělivostí. Jsou to obtíže našeho denního zaměstnání, nutné styky s obtížnými lidmi, všelijaké služebnosti, které na nás složil svět a kterých se buď nemůžeme či neumíme zbavit, jsou to obtížné a mnohdy i nepříjemné úkoly, které nás odvádějí od toho, co by se nám více líbilo, jsou to naše neúspěchy, naše omezenosti, naše slabosti. Nechápeme vždy, proč jsme tomu poddáni a proč si nemůžeme pomoci, jsme naplněni smutkem, rozmrzelostí, nespokojeností, vzdorem. Ale právě oči lásky poznávají, zda tyto věci jsou zbytečné a sluší-li se od nich utéci, či zda právě z lásky k Bohu je třeba snášeti je trpělivě a nalézati radost v tom, že právě tady se takovým způsobem dává příležitost naší lásce, aby ukázala svou vytrvalost. Milujeme-li Boha, pak se ukáže, že každým týdnem či aspoň měsícem zmenší se o něco naše netrpělivost, naše lhostejnost k práci, naše popudlivost, naše zahořklost. Pro lásku k Bohu zvítězíme nejdříve nad sebou, nad svou pohodlností, rozmazleností, ješitností a pak věci i lidé budou se nám zdáti méně obtížnými a méně nepříjemnými. Černé se sice nestane růžovým nebo zlatým, ač možná také poznáme, že leckomu ve své netrpělivosti jsme ukřivdili, proti čemu je třeba bojovati, proti tomu budeme bojovati i dále, a to s houževnatostí ještě větší, ale i náš hněv proti nepřátelům Božím bude především vycházeti ze stále uvědomované lásky k Bohu a nikoliv z pouhé ješitnosti osobní. I takovou věc budeme dříve zkoušet v srdci svém. Vidíme-li, že k boji za čest Boží nás vede pouhá osobní ctižádost, raději toho nechme, i když vidíme úspěch jistý. Neboť, co se nepodniká z pouhé lásky k Bohu, to naší lásce užitku nepřinese.

Láska stojí zato, abychom pro ni prožili život sebe delší a obtížnější a třeba i několikrát za sebou. Lásce naší odpovídá Bůh láskou svojí a v tom právě jest nebe, kterého se nám dostává již v tomto životě.

JAROSLAV DURYCH.

MILOSTĚ

Milost, podľa vlastného pochopu a podstaty, je darom zdarma daným, nezaslúženým. —

Bohužiaľ, sú ľudia, ktorí milosti neprijímajú ani od Boha, ani od ľudí. Takíto si žiadajú len svoje „právo“ — a viac nič.

—

Avšak my nemáme na to práva, aby nás Boh povolal k najvyšším veciam, nemáme práva, aby nás Boh, k tomu mimoriadnymi cestami viedol, nemáme práva, aby sme druhý alebo tretikrát boli napomenutí, keď prvé volanie alebo napomenutie neosožilo. —

Pri tomto ale je dobré, že Boh si od ľudí dovolenie nemusí pýtať, či má byť voči nim dobrým. On je dobrý aj vtedy, keď si to ľudia nežiadajú alebo nezaslúžia. —

A takýto prechádza popri nás, dbá o naše všetky kroky, hľadá na všetky naše myšlienky, a niet hodiny, žeby nám do myšlienok a túžôb na cestách našich svoju milosť nezasieval. —

Všetky jeho milosti sú však pozvánky a cesty nahor. —

Tie hodiny, v ktorých je duši všetko jasné, všetko sa jej pevne neomylným javí, tak pevne, že verí v tom, že toto svoje presvedčenie nikdy neztratí, to je milosťou. —

Hodiny, v ktorých jedna vnútorná sila a rozhodnosť panuje, taká, ktorá žiadnu malichernosť neuzná, je odhodlaná všetko prekonať a ktorej žiadna obeta nie je veľkou, to je milosť. —

Všetok bôľ, ktorý nás k trpezlivosti vychováva, všetky nesnádze, ktoré nás priučajú k nevypočítateľným okolnostiam života, im sa pokorne oddať a pokojne ich prijímať, - všetky prekážky, ktoré nás bedlivými učinia a vnucujú nám svatu, božskú, stálu nepoddajnosť, ale aj súverennú hrdinkosť konať, — všetko to je milosťou. —

Milosťou je každý človek, ktorým ma Boh spoluvedie. - Možno, že ten človek svojou pevnou neúprosnou tvrdosťou je tou žulou, na ktorej sa moja spupnosť zlomí a vôľa na svojej neusporiadanosti utratí. — Možno, že jeho dobrota je ten jedon-jediný kúsok nezachmúreného nebeského blankytu, ktorý mi zabudnúť pomôže, že všetky trpkosti ľudskej su ničím iným, ako rozchádzajúcou sa chmárou, za ktorou slnko nebeskej lásky v neochvejnej sile žiari. —

Jeho nespravodlivosť, proti ktorej sa všetko vo mne vzbúri, je plamenným signálom v búrlivej noci, ktorý duch spravodlivosti vo mne vzbudí a jasné, ostro mi privolá, že so smyslami nikdy sa nesmiem zahrávať, ktoré by podobné, vo mne teraz vyvolané dojmy nespravodlivosti, vedely vzbudiť. —

Každá muza, umenie a samota je milosť, veľká milosť; všetko toto je chvíľou, v ktorej sa myšlienky rodia a dozrievajú, sväté rozhodnutia sa upevnia a hlasy Božie slyšateľnými sa stanú. —

A milosťou sú tie dni, v ktorých ani jedna hodina nám neostáva na myšlienkovania a na sny, ale zelezná povinnosť nám už za rána prichytí ruku a neopustí ju ani večer, ale len vtedy, keď nám už oči zapadly v spánok, keď už kalich roboty a starosti do poslednej kvapky bol vyprázdnený a úplná duševná vyčerpanosť nastala.

Blahoslavený, kto vie, že všetko to je milosťou! — Že je to Boh, áno, on, a to celkom osobne on, vždy a vždycky on. — Nikto druhý. — On so svojou celkom osobnou, nás vyhľadávajúcou láskou, pre ktorú, vo svojej nekonečnej múdrosti a добрote, nenájde si ani iného výrazu, ako striedavého — radostne alebo trpkosť sa nás dotýkajúceho okamihu. —

SV. AUGUSTINA: KNIHA SAMOMLUV DUŠE K BOHU.

Hlava I. O NEVYPRAVITELNÉ LÁSCE BOŽÍ.

Kéž ťe poznám, Pane, znateli môj, kéž ťe poznám, sílo mé duše. Ukaž se mi, môj potešiteli, kéž ťe mohu spatřiti, světlo mých očí. Přijdi, radosti mého ducha, kéž ťe uzřím, potěcho mého srdce. Ukaž se mi, rozkoši má největší, má sladká útěcho, Pane, můj Bože, můj živote a veškerá slávo mé duše. Kéž ťe naleznu, touho mého srdce, kéž se ťe držím, láska mé duše. Kéž ťe obejmú, nebeský ženichu, jenž působíš, že já sám a plesám uvnitř i na venek. Kéž jsi v mé moci, blaženosti věčná, kéž ťe držím uprostřed svého srdce, blažený živote, nejvyšší sladkosti mé duše. Necht' ťe miluji, Pane, má sílo, Pane, mé pevné útočiště a zachránci můj. Kéž ťe miluji, můj Bože, můj pomocníku, jenž jsi pro mne věž statečnosti a sladká naděje ve všem protivenství. Kéž objímám tebe, dobro, bez něhož není žádného dobra, kéž mohu prožívat tebe nejlepšího, bez něhož nic není nejlepší. Otevři nitro mých uší slovem, ostřejším než dvojsečný meč, abych slyšel hlas tvůj. Zahříměj, Pane, shora hlasem hromným a silným. Necht' hučí moře a jeho plnost, kéž se hýbe země a vše, co na ní jest.

Osvět oči mé, světlo nepochopitelné, zasáhni je třpytným bleskem, aby nepohlížely na marnosti. Rozmnož blesky a poděs je; nechť se objeví prameny vod a odhalí základy okrsku zemského. Uděl zrak, Světlo neviditelné, jenž by tě postřehl. Stvoř nový čich, vůni života, jenž by běžel za tebou po vůni tvých mastí. Vyléč chuť, aby chutnala a poznávala dobře, jak velké je množství tvé sladkosti, Paní, kterou ukryl pro ty, již jsou plni lásky k tobě. Dej srdce, jež by na tebe myslelo, duši, která by tě milovala, mysl, jež by se tebou obírala, rozum, jenž by tě poznával, a vůli, abych vždy pevně Inul k tobě, nejvyšší rozkoši. Kéž by tě vždy milovala rozumná láska! Ó živote, pro něhož vše žije, živote, jenž mně dává žití, živote, jenž je můj život, skrze něž žiji, bez něhož umírám, živote, skrze něž ožívuji, bez něhož hynu, živote, skrze něž se raduji, bez něhož se rmoutím! Živote pravý, sladký a lásky hodný, jenž si zasloužeš ustavičné vzpomínky, kde, prosím, jsi? Kde tě naleznou, abych sebe opustil a v tobě spočinul? Buď blízko v duši, blízko v srdci, blízko na ústech, blízko v uších, blízko v pomoci, neboť láskou hynu, kdežto vzpomínaje na tebe se vzpružuji. Vůně tvá mne těší, vzpomínka na tebe mě léčí, avšak nasytím se, až se zjeví tvá sláva, živote duše mé. Touží a umdlévá má duše při vzpomínce na tebe; kdy přijdu a ukáži se ti, má radosti?

Proč odvracíš svou tvář, má radosti, skrze niž se raduji? Kde se schoval krásný můj, po němž toužím? Vůni tvou dýchám, žiji a raduji se, tebe však nevidím. Hlas tvůj slyším a nabývám sil. Avšak pro skrýváš svou tvář? Snad řekneš: „Neuvidí mne člověk a bude žít.“ Hle, Pane, umírám, abych tě viděl, kéž bych tě spatřil, abych zde umřel. Nechci žít, chci umřít, toužím po rozloučení a bytí s Kristem. Toužím po smrti, abych spatřil Krista, pohrdám životem, abych žil s Kristem. Ó Pane Ježíši, přijmi mého ducha, živote můj, přijmi mou duši. Má radosti, přitáhni k sobě mé srdce, sladký můj pokrm, kéž tě požívám, hlavo má, řiď mne, světlo mých očí, osvět, mne, zpěve můj, uklidni mne, vůně moje, dodej mi života, Slovo Boží, občerstvi mne, má chválo, rozradostni duši svého služebníka. Vstup do ní, má radosti, aby se v tobě radovala, vstup do ní, nejvyšší Sladkosti, aby sladkost chutnala. Věčné světlo, osvět ji, aby si tě představila, chápala a milovala. Neboť proto tě, Pane, nemiluje, jestliže tě nemiluje, že tě nepoznává; a proto tě nepoznává, že si tě nedovede představit, a proto si tě nedovede představit, že nemůže pochopit tvé světlo, a světlo v temnotách svítí a tmy ho neobsáhly.

Ó světlo mé mysli, ó zářící pravdo, ó pravá jasnosti, jež osvěcuješ každého člověka přicházejícího na tento svět! Přicházejícího sice, ale nemilujícího, neboť kdo miluje svět, stává se nepřítelem Božím. Zažeň hluboké tmy z mé mysli, aby tě spatřila, představujíc si tě, poznávala tě, chápajíc tě a tebe milovala poznávajíc tě. Neboť kdo tě pozná, miluje tě; na sebe zapomíná, miluje tebe více než sebe, opouští sebe a jde k tobě, aby se radoval z tebe. Odtud je tedy, Pane, že tě nemiluji tak, jak bych měl; poněvadž tě nepoznávám plně, nýbrž poznávám málo, málo miluji a poněvadž málo miluji, málo se v tobě raduji. Ale od tebe, pravé radosti vnitřní, jdu za vnějšími věcmi, pohřešuji tebe jediného v těchto vnějších věcech, vyhledávám falešná přátelství. A tak já ubohý, co jsem byl tobě jedinému povinen z celého srdce a z celé duše dáti, dal jsem prázdnotě, a proto jsem se stal prázdným, že jsem miloval prázdnotu. Odtud také je, Pane, že se neraduji v tobě a že nejsem připoután k tobě, poněvadž já (si libuji) ve vnějších věcech, ty ve vnitřních, já ve světských, ty v duchovních, já celou duší se oddávám věcem časným, na ně myslím, o nich rád mluvím, a ty, Pane, ve věčných bydlíš, neboť jsi věčnost. Ty v nebi, já na zemi, Ty miluješ výšiny, já věci nejnižší, Ty nebeské, já pozemské. A kdy se budou moci shodnout tyto protivy?

HLAVA II. O UBOHOSTI A SLABOSTI LIDSKÉ.

Já ubohý, kdy se bude moci vyrovnat má křivost tvé přímosti? Ty, Pane, miluješ samotu, já dav, ty mlčení, já křik, ty pravdu, já lichost; ty čistotu, já v nečistotě si libuji. Co více, Pane? Tys vpravdě dobrý, já špatný, ty zbožný, já bezbožný, ty svatý, já ubohý, ty spravedlivý, já nespravedlivý, tys světlo, já slepý, tys život, já mrtev, tys lék, já nemocen, tys radost, já žal. Tys nejvyšší dobro, já naprostá prázdnota jako každý člověk na světě. Hle, co tedy mám říci, Stvořiteli? Slyš, ó Stvořiteli! Tvé stvoření jsem, již jsem zhynul, tvůj tvor jsem, již umírám. Dílo tvé jsem, již se měním v nic. Tvůj tvor jsem, ruce tvé, Pane, pečlivě mě vytvořily, ruce, pravím, ony, jež byly pro mne proklány hřeby, pro mě. Dílem rukou svých, Pane, nepohrdej, pohleď prosím, na rány svých rukou. Hle, Pane Bože, na svých rukou jsi mě zapsal. Čti tento zápis a spas mě. Hle, k tobě vzdychám, tvé stvoření; jsi Stvořitel, obnov mě. Hle, k tobě volám, tvůj tvor, jsi Život, obživ mě. Hle, k tobě zhlížím, dílo tvé, jeho Původce jsi, přepracuj mě. Šetř mě, Pane, neboť nic nejsou mé dni.

Co jest člověk, že může oslovovat Boha, svého Tvůrce? Šeťř mě, jenž s tebou rozmlouvám. Odpust' svému služebníku, jenž si předsevzal mluvit s tak velkým Pánem. Nutnost nemá zákona. Bolest mě dohání k mluvení, pohroma, již snáším, nutí mne, abych volal. Jsem nemocen, k lékaři volám, jsem slepý, k světlu spěchám, jsem mrtev, k životu vzdychám. Ty jsi lékař, tys světlo, tys život; Ježíši Nazaretský, smiluj se nade mnou, Synu Davidův, smiluj se nade mnou v Prameni milosrdenství, slyš, jak k tobě volá slabý. Světlo, jež jdeš vedle, počkej na slepého, podej mu ruku, aby k tobě přišel a ve světle tvém viděl Světlo. Živote žijící, povolej k životu mrtvého. Co jsem já, jenž s tebou mluvím? Běda mně, Pane, smiluj se, Pane! Já mrtvola zahnívající, pokrm červů, nádoba nečistá, pokrm ohně! Co jsem já, jenž mluvím s tebou? Běda mně, Pane, ušetř mě, Pane. Já ubohý člověk! Člověk pravím, narozený z ženy, krátký čas žijící, naplněn mnoha bédami; člověk (pravím) podobný marnosti, přirovnávající se nerozumnému dobytku, ba již jemu podobný — — —

Přel. REG. DACÍK, O. P.

ČTYŘI METAFORY O DUCHOVNÍM VEDENÍ

(Dokončení.)

Láska otcovská je nejčistším zákonem otcovské lásky. Každé jiné lásce pomáhá příroda. Této nikoli. Je vznešeným květem mravním. Je důsledno, že se z ní rodí autorita.

Autorita je právo vázati ve svědomí. Právo to se nezakládá na pouhé přesile ať hmotné či duševní. Je lidsky neodůvodnitelná. Je-li mocí, je třeba připomenouti, že jakákoliv moc je oprávněna, jen je-li službou. Službou však býti nemůže, není-li láskou.

Autorita je láska nejryzejší, zproštěná citové rozjihlosti, lahodného sobectví, přirozených sklonů. Taková láska se stává nejvyšší mocí, svatým zákonem. Avšak zákon svádí k tvrdosti. Tvrdost budí odpor. Nespravedlnost plodí neposlušnost. Proto i autorita musí býti podrobena zákonu. Katechismus praví, že děti jsou povinny prokazovati svým rodičům úctu, lásku a poslušnost, poněvadž rodiče zastupují u dětí místo Boží. Snad by mohlo lépe býti řečeno: představují dětem Boha. Nazýváme-li totiž Boha Otcem, znamená to, že nechybujeme, když si Boha představujeme podle obrazu otce svého pozemského. Otec představuje dítě Boha. V tom smyslu má se otec k dítěti chovati tak, aby si mohlo říci: Jak dobrý jest můj otec, tak dobrý jest i Bůh.

V oblasti duchovní má kněz autoritu otcovskou. A to ho zavazuje, aby nejen ukazoval duším cestu k Bohu, ale aby jim Boha přímo představoval.

Výklad čtvrtý: O DUCHOVNÍM VŮDCI.

Vůdce jde první. To je vždy těžké. Následovati druhých jest už snadnější. Úkolem vůdce jest především, aby dobře znal cestu a aby dobře viděl. Je-li slepý vůdcem slepého, oba do jámy padnou. Lze vésti slovy, lze vésti skutky. Skutky jsou více nežli slova. Krásně mluvití dovedli i farizeové. Proto přikazoval Pán svým věrným, aby činili, cožkoliv by jim řekli farizeové, ale podle skutků jejich aby se neřídili.

Vůdce bojuje v první řadě. Tak nadchne vojíny. Nesmí se skrývati vzadu. Živý příklad odvahy a statečnosti znamená často více než všechny praktiky odborné strategie. Máme ovšem na mysli starý způsob poctivého boje, v němž nebylo nervosity a v němž se ukázala osobní hrdinnost. Boj moderní jest již boj strojů a vojáci jsou již jen potravou děl.

Netřeba tu však opakovati věcí známých. Tato metafora nesmí býti domyšlena do podrobností, nemá-li ztratiti smysl vůbec. K vítězství v boji je zajisté třeba ještě jiných podmínek kromě příkladu chrabrosti. Pomlčíme o přísné kázni vojenské, která není mravně hodnotná, poněvadž je vynucena přísnými tresty. Pomlčíme o poslušnosti vojenské, která je slepá a vyžaduje doslovného vyplnění daného rozkazu ať dobrého či špatného. Zkušený taktikové tvrdí, že v bitevním poli je lepší špatný rozkaz než žádný. Jiní válečníci vypravují o zdánlivé statečnosti důstojníku a vojáků, kteří

se vrhali slepě v jistou záhubu jediné proto, že nedovedli vydržeti při palbě na tomtéž místě. Později se jim přičítalo jako hrdinství, co učinily prostě z neklidu.

Živý příklad duchovního vůdce vzbuzuje v duších touhu po následování a naději na vítězství. Život duchovní jest boj. V boji za statky pozemské se velikost vítězství měří podle počtu zabitých nepřátel nebo dokonce podle počtu uřezaných předkožek, jak ve Starém zákoně čteme, avšak v boji duchovním hyne vpravdě, jen co jest nižší a co jest určeno, aby sloužilo vyššímu. Každý život je boj. Nižší tvary života hynou, aby povstaly tvary vyšší. Jedle na skále rostoucí rozleptává kámen a vniká kořeny do trhlin. Rozrušuje nerostné látky a přetvořuje je v ústrojninu. Zvíře se živí rostlinami. Člověk pak podle těla žije hubením ústrojné přírody. Tak slouží nižší vyššímu. Bez zabíjení není života. I život nadpřirozený v duši je podmíněn zánikem, to jest zvládnutím a omezením toho, co je v člověku zvířecího a pudového. To je smysl slov: Zapři sebe sám!

Výklad závěrný.

Morální psycholog jest lékařem duší. Úkolem jeho jest POROZUMĚTI duším. Jest pastýřem. Jeho povinností jest MILOVATI duše a OBĚTOVATI SE za ně. Je otcem. Má autoritu otcovskou a jeho právem jest PŘIKAZOVATI. Jest vůdcem. Jeho ctí jest zazařiti PŘÍKLADEM.

A duše ?

DŮVĚŘUJ mu jako lékaři, MILUJ ho jako pastýře, POSLOUCHEJ ho jako otce, NÁSLEDUJ ho jako vůdce!

DOMINIK PECKA.

ZA PŘÍKLADY SVATÝCH

Přijdou v životě lidském okamžiky, pro které název krásné nestačí; ba i superlativ nevystihne plně jejich posvátné vznešenosti. Jsou to k nám slétlé odrazy slunce, znějí harmonií nebes, resonují v nejhlubším patru duše rozpálené ohněm lásky, naděje, modlitby na kolenou klečící před majestátem Božím. Takovými okamžiky jsou chvílky vznětů vyvolaných obrazy nebeské krásy sálající ze svatých postav přátel Božích.

Může co vznešenějšího zaujmout naši fantasii, rozum, naplnit srdce, než střelné vzpomínky na stupeň krásy, jakou kvetly v nadpřirozeně obrazy Boží v záři milosti sv. Ducha duše svatých, na příklad: sv. Aloisie, sv. Stanislava, sv. Terezie, sv. Václava, blah. Anežky?

Kolik světců, tolik cest duší k Bohu.

Proč máme jejich obrazy v bytech, v kostele atd.? Aby nám připomínaly nejen možnost ale povinnost jít za jejich vzory cestou úzkou za Kristem. Otevřme oči, zaplňme fantasii, kterou dnes, tolik ošklivého chce znetvořit, svatými představami krásna. Poznané dobro a krásno vede k činům, jen chtějme. Milost Boží ostatní doplní. Dejme se svatým vést.

FR. KUBÍČEK.

PRACOVNA

TO JEST JIŽ MÁ POVAHA

Žijete s lidmi dlouhá léta. Stále a stále vás urážejí, stále vám překážejí a podlamují síly, a to vždy stejným způsobem. Stále stejným způsobem chybují a vymlouvají se s určitou dávkou dobrosrdečnosti, jež jest vlastně svatokrádežným vtípkováním o hříchu a o urážce Boží: To jest již jednou má povaha. Myslíte si, že je to i nějaká výmluva, hlavně pak, že Bůh tuhleto výmluvu skutečně přijme? Tvá povaha? Ale vždyť ti byla právě proto dána, abys jí užil jako cesty k Bohu, abys ji přetvořil, abys ji převychoval! Byla ti dána jako hřivna, se kterou máš kupčiti, se kterou máš pracovati.

Povaha tvá jest Bohem dopuštěna, abys hledal u Boha sílu a statečnost ji přemoci. Ale vím, jednou či dvakrát jsi si v návalu horlivosti umínil, že se polepšíš. Snažil jsi se snad také skutečně nějakou chvíli svou povahu zlomit, ale pak jsi toho brzo zanechal. Proč, protože jsi spoléhal při tom jen na sebe, protože jsi zapomněl vyzvat při tom pomoc a činitele hlavního, totiž, milost Boží a jeho svatou pomoc.

Víš o své povaze a znáš její kazy. To ti pak musí býti napomenutím, abys stále volal k Bohu, abys stále se chytil jeho otcovské ruky. Učiňte si přesný plán, jak překonati svou povahu. Tento boj dejte především pod Boží ochranu a vedení a nyní pracujte! Snažte se spíše o pozitivní dobré skutky ctnosti, která jest opakem té nectnosti, která vás strhuje. Jestliže se budete snažiti o úkony ctností, vyrostete ve vaší duši ctnost k takové síle, že přemůže i sklony vaší povahy.

Vězte, že vaše povaha, to jest kazy vaší povahy, jsou obnaženým místem ve hradbě vaší duše, a že proto musíte se míti zvláštním způsobem na pozoru, nechcete-li, aby ďábel touto skulinou, tímto nechráněným místem se dostal do vaší duše, ji zcela neopanoval. Právě pro toto nebezpečí máte postavit k tomuto choulostivému místu dobrou stráž Boží důvěry a silné, neúporné snahy, tu mezeru vyplniti, ten otvor ucpati a opevniti, tak, aby již nikdy nepřítel se neodvážil na ono místo útočiti.

Je tak naivní vymlouvati se na svou povahu. To jest naopak přitěžující okolnost, že víš o slabosti své povahy a přece ničeho nepodnikáš, přece se nesnažíš svou povahu odzbrojiti od zlého a přiodíti ji dobrem. Jsme povoláni, abychom připodobnili se Bohu. Má naše povaha státi mezi Bohem a námi jako nepřeklenutelný tok, jako příkop, který jest naplněn kalem, blátem a bahnem a z něhož pak se šíří otravné výpary, dusící naši duši a otravující její vzlet? To jest již má povaha! To znamená: Nic se nedá dělat, nechci nic již dělat, raději již se vzdám, raději již nebudu se snažiti. To jest již má povaha. To znamená: Víím, že to není dobré, víím, že jednám špatně, ale nechci se z tohoto bludného kruhu dostat ven, nechci se vzdáti zla, protože, protože... vlastně Boha opravdu nemiluji a nikdy jsem jej upřímně vlastně nemiloval, protože jsem si jen hrál na katolíka a na člověka duchovního. BRAITO.

TRNÍ

S některými lidmi opravdu je těžko vyjítí. Musejí za každou cenu, stále a všude proti všemu protestovati. S nikým se nesnesou. Stále musejí síti bouři. Lidé svárliví: Jsou jako trní, které popíchá každého, kdo se k nim jen přiblíží.

Chválíš je, nemyslíš to s nimi upřímně. Jsi povinen je na něco upozorniti. Okamžitě se měníš v jejich největšího nepřítel. Jdeš k nim, obtěžuješ je, nejdeš k nim, tak se jim odcizuješ, pak se jim vyhýbáš, pak je podceňuješ, pak se jich štítíš.

Číhají na každé slůvko, jen aby mohli zápasiti a se rváti. Nemohou žíti bez boje. Žijí ustavičným hádáním, protestováním.

Až bych někdy řekl, že vlastně si přejí hříchu a zla, a že by byli nesmírně smutni a nešťastní, kdyby se nemohli nad ničím již pohoršovati, kdyby bylo vše v pořádku a oni se již nemohli žlučiti. Takoví lidé by byli strašně nešťastní v nebi, kdyby někdo v nebi nešťastným býti mohl, a proto takoví lidé naprosto nemohou přijíti do nebe, protože tam nepatří, protože tam je mír a oni žili jen svárem a rozbrojem. To byl jejich živel, v tom žili jako ryby v kalné vodě. Kalné vody. Ach, když mohou někoho mlíti ve svých mlýnech, když mohou se nad něčím rozčilovati, když mohou někoho odsouditi.

V každém slovu, v každém činu hledají zadní, nečisté úmysly, všude tuší zlobu a špatnost, protože jí žijí a proto nutně ji potřebují ke svému životu. Víte, proč to je? Protože ti lidé jsou zlí ve svých srdcích. Přišel jsem k závěru, že to ďábel, duch rozbroje a nepokoje mluví z takových věčných intrikánů, kteří nemohou nikoho nechat s pokojem, protože jsou zlobou proniknuti a protože by jejich život neměl pro ně smyslu, kdyby všude jen zlo nehledali, kdyby všude jen zlo nerozsévali. Lidé svárliví jsou nešťastím sobě i svému okolí. Svárlivost jest ve svých základech pýchou, dutou pýchou, jež nechce nikoho vedle sebe strpěti, jež nechce nikomu klidu, míru, štěstí, lásky, ctnosti, práce ani pro Boha popřáti, protože uznává jen sebe, svou zlobu a svou špatnost a v ní chce všechny ostatní utopiti a udusiti. BRAITO.

POSTRACH OKOLÍ

Můžete dělati, co chcete, můžete snést lidem některým modré s nebe, jak se říká, ale nikdy jim neučiníte dosti. Jsou lidé, kteří jsou štěkaví jako psi. Nejde nikdo; štěkají, že mají dlouhou chvíli, a když někdo jde, štěkají znovu. Štěkají a hafají zlověstně na všechno. Nikdo před nimi neobstojí. Není nikdo tak svatý a čistý, aby na něm nenašli stínu. A čím méně jsou sami čisti, tím, více špíny, nepravosti u jiných hledají. To jsou tito věční kritikové, kteří otravují druhým radost z práce, podobají se pozemním krtekům, kterým se daří jen ve tmě, jen v pozadí všeho dění, práce a námahy. Odnímají chuť k práci, běrou odvážným a podnikavým smělost, jejich nadšení. Sami by se na nic nezmohli, ale závistí blednou, jakmile vidí, že se někde něco děje. Nesnesou, když vidí, jak se něco děje z jiné skupiny neb z jiné společnosti. P. Garrigou o tom vtipně mluví, nazýváje to nosismem, jenž jest jakýmsi kolektivním egoismem. Takový kritik se ztotožní se skupinou neb se směrem, kterému patří a odsuzuje šmahem všechno, co se děje mimo. Je to jakýsi druh fanoušství. Protože dnes existují i fanoušci duchovní a ti jsou náramně nebezpeční, protože diskreditují věci nejsvětější, protože diskreditují věci božské u lidí neuvědomělých, u lidí slabých a kolísajících. Kritikaření jest silně vrostlé do české povahy a způsobilo již tolik hořkostí, otrávil život a podlomilo chuť tolika vynikajícím českým pracovníkům. A hrozí i mezi námi katolíky tato hlíza se zakořeniti a hrozí i u nás otravovati všechny ty, kteří měli a mají odvahu s něčím jednou začít. Ti kritikové sami ničeho nedokázali, nanejvýše že hausírovali s jednou věcí, a když nyní něco se děje, a když vidí díti se to novým nezvyklým způsobem, hlavně když pak to vidí od mladší generace, nemají jiného než kritiku, než kritiku tvrdou, nespravedlivou a nelaskavou.

Nic jim není správné, s ničím nemohou souhlasiti. Kdyby místo kritiky sami přiložili ruku k dílu, kdyby místo jedovatého pomlouvání a poštuchování po straně podali ruku a spolupracovali všude, kde se jen něco dobrého produše děje, kdyby nám pomohli morálně neb hmotně, mnoho bychom vykonali, ale takto nechají několik nadšenců se lopotiti a pak dívají se na ně se založenýma rukama a vesele kritisují každý chybný krok, jež jistě každý z nás udělá, s radostí kvitují a jásají: Vidíte, já to vždycky povídal, že...

Jsou to hrdinové bodající špendlíkem. Nikdo jich nevidí, nevidí se ani jejich jehly, ale cítíme to jejich bodání až příliš citlivě, zvláště, když to bodání, takto zálučné a takto maskované, děje se dlouho, soustavně, když se nemůžete hájiti, protože ti kritisující jsou náhodou osoby vlivné a mocné, vážené a vy proti nim v očích lidí opatrných a ctihodných mladí, nezkušení.

Kritikové, kritikové, pamatujte, že i vám jednou nastane jedna kritika, kritika strašná a podrobná, ale kritika spravedlivá a že tam vám bude naměřeno vrchovatě, plně a dokonale, tak, jak vy jste vrchovatě a natřesené měřili svým bližním, protože jen ten dojde milosrdenství, kdo milosrdenství sám znal.

„Kritikové“ jsou nepřátelé duší, nepřátelé náboženství, měli by se jich všichni varovati, jako morové rány, měli by všichni se jich stříci, kteří si chtějí uchovati svěžest, statečnost a chuť k práci. Měli by býti v církvi společensky izolováni, aby nerozsévali nedůvěru, aby nezalézali mladá aneb i stará poctivá srdce žlučí a jedem. BRAITO.

LOUČENÍ S MLÁDÍM

Jednou svítlo slunce do tichého jitra ve vaší duši. Měli jste zrovna čas a tak jste se zadívali do duše. Cítili jste její tlukot, jak objímá všechno, jak dovede tiše milovat a pekelně nenávidět. A když jste procitli, s hrůzou jste zpozorovali, že ptáci nešvitoří, louka že se nesměje, slunce že nelíbá kraj, nýbrž že slunce svítí a pálí holou hlavu, že louka je mokrá a doma že čeká práce a že ti ptáci vlastně člověka vyrušují, že jsme chtěli domysleti větu, o kterou již dlouho usilujeme, protože ji potřebujeme jako cihlu do zdiva budovy některého svého díla. Pojednou se nám zasteskne po svobodě, po snech, po bezstarostnosti.

Cosí jako černá hráz se tlačí k našemu životu. Dokud jsme byli mladí, rádi jsme rozdávali, co jsme ještě neměli, a nyní, kdy se všech stran otvírají k nám ruce, kdy nás vyšší ruka chce připřáhnouti k těžkému vozu životního nákladu: pojednou se vzpěčujeme. Nechceme zráti, nechceme léku, pojednou nechceme život. Je nám líto mládí. Aby nás Bůh naučil dovésti přestat být mladým, aby nás on sám naučil vzítí na sebe jeho jho a jeho břímě. Zrání a živení je přece

krásné! Krásnější než vlastní živení, než vlastní vývoj. Vůně duše těžké poklady, životní silou, zkušeností, možností práce, omamný dech krve rozvířené v díle našem a bližních.

Zrání, které nedovede nenáviděti květy! Nepřistihli jste se již sami, i vy, nejmladší z těch, kteří dozrávate a dáváte život při slabém třeba pocitu žárlivosti vůči ještě mladším? Jestli vás třeba jen slabě dráždí pohled na jejich mladé pokusy, ještě jste se nesmířili se svým zráním, ještě jste nepřinesli oběť mládí: žárlíte, závidíte, nevíte, co si vlastně správně se zralostí počítí! Zrání může býti věčným mládím; v tom vrcholné umění: obětovati to, co je v mládí nedokonalé; nerozhodnost, poletavost, vášnivou žízeň svobody či nevázanosti, bezstarostnost a ponechati si podstatnou známku mládí: přissání ke kořeni života, dovésti stále přijímati. V Bohu zůstává věčné naše jaro. I zralá mužnost nalézá ve vzrůstu v Bohu své mládí. A čím více zrajeme a mužníme v Bohu, v jeho práci, v jeho díle, tím stáváme se mladšími, protože více přijímáme, více rosteme, a to v životě nejsvěžejším. Růsti v životě — mládí. Růsti v životě věčném — v Bohu — věčné mládí.

BRAITO.

KE KATOLICKÉ AKCI

Co má katolická akce činiti, aby něčím vůbec byla a aby existovala? Má býti především katolickým životem. Nuže, tomuto životu, tomuto katolickému hnutí jest podstatná jednota a podřízení hierarchii. Je to již v povaze věci, protože je to spolupráce laického živlu v díle apoštolském, v apoštolátě ve vlastním slova smyslu... Nejslavnější, nejbožstější a nejkrásnější v dnešní katolické akci jest rozhodně obnovení a pokračování toho, co bylo za prvních dob křesťanských.

SV. OTEC PIUS XI.

k delegátům franc. Národní federace katolíků.

PROZŘETELNOST

Dobro jest silnější ve svém dobru než zlé ve zlém. Dobro má více hodnot, než by jich dovedlo zlé promrhati, znetvořiti. Sv. Tomáš praví: Což nepřináší většího užitku, postavíme-li dům pevný a vysoký, než stojí námahy vykopatí pro to dostatečné základy? Mnoho věcí jest ukryto v díle Božím, ale toto dílo samo stoupá vzhůru. Zlo zůstává zlem, ale to, že zlo může býti, to jest též dobrem! Všechno totiž záleží od toho, jak věc končí, a kdo může říci, že cíl věcí jest nedostatečný, že jest špatný? Kdo by se odvážil říci: Pane, ten svět nestojí za to! Ten svět byl příčinou příliš mnohých katastrof, tvé lidstvo bylo příliš bičováno hrůzou, nemůžeme ti připsati takové dílo? Anebo raději řekneme jako bezbožník v žalmu: Není Boha? Není-liž pravda, jediné správné jest říci s Jobem: Mluvil jsem nerozuměje tajemstvím, která mne přesahují a jež neznám. Proto se odsuzuji a kaji se v prachu a popeli.

A. D. SERTILLANGES.

VÝZNAM DAT

Všechna data jako by říkala: Na shledanou, a jako by mluvila o věčném návratu. Zdá se, že všechna volají, že náš Pán Ježíš nebude věčně skryt svým ubohým dětem. Datum pak narození, mluví ještě důrazněji o nebi než ostatní. Když je člověk tak strašně chladný, vlašný a roztržitý před svatostánkem, jako to jest dobře si říci, že konečně přijde den, kdy tento Pán, jehož bychom rádi tolik milovali, zjeví se nám ve své kráse a že jej budeme konečně milovati... Je to tak dobře cítiti, jak dni prchají. Kdo ví, jak dlouho ještě nám zbývá života? Nechtě toho je ale mnoho či málo, kéž působí v nás Pán náš sám, aby to, co nám ještě zbývá z života, patřilo zcela jemu, bylo jen pro něho, pro potěšení Jeho Srdce!

CHARLES DE FOUCAULD: Ecrs. p. 2.

ŽEŇ

Z RŮZNÝCH POLÍ

CASA EDITRICE MARIETTI, TORINO, VIA LEGNANA 23: A. M. MICHELETTI, EPITOME THEOLOGIAE PASTORALIS. II. De sacris concionibus et cura juventutis, actione catholica et sociali. Str. 352, cena. 15 lir. — Třetí svazek pastorální theologie bývalého profesora lublinské university ve své vzorně obsažené stručnosti je dílem vynikajícím. Kněz tu

nalezne pokyny veliké ceny a hlavně zásady přesně podané, pro svou práci na kazatelně, ve spolcích, v katolické akci a správě benefícia. — es —

A. M. SCHEMBRI, O. S. A., DE SACRAMENTIS. I. De sacram in genere, de baptismo et confirmatione. Str. 170. cena 7 lir. — Dogmatická učebnice, v duchu theologické školy augustiniánské, hlavně v nauce o působnosti svátostí a ožití jich. Při veliké stručnosti obsahuje přece vše potřebné pro začátečníka a je zajímavým dokumentem své školy. -es-

G. M. PARIS, O. P., AD MENTEM S. THOMAE AQ. TRACTATUS DE ECCLESIA CHRISTI. Str. 250, cena 12 lir. - Nové vydání. De Grootovy knihy o církvi, upravené podle nových apologetických hledisek. Protože jsou to školské přednášky a učebnice, není v knize vědeckého aparátu. Ale zachována cena knihy De Grootovy, přesná nauka a přesná formulace nauky činí tuto knihu velmi pozoruhodnou učebnicí. — es —

ARS SACRA, MUNCHEN: DIETRICH V. HILDEBRAND, DIE EHE. Str. 48 dvoubarevného tisku se 13 hloubkovými měditisky, cena 1.60 RM. — Vzácné dílko, ukazující nesmírně jemnou řečí povahu manželství, jeho prohloubení svátostí až ku prostředku sjednocení duší v Ježíši Kristu. Jaké to slovo pro dnešní dobu, že manželství je nejkrásnější forma lidské lásky, vedoucí obě strany mravně výše. — es —

J.C.B. MOHR, (FAUL SIEBECK) TUBINGEN: Religion in Geschichte und Gegenwart. Lief. 62/63. Kurzwegianer-Lichtbildergottesdienste. — Z bohatého obsahu hesel: Legenda, Liberalismus, tělo a duše, utrpení. Není snad druhé encyklopedie tak všestranně důkladné. — es —

MAISON AUBANEL FRERES, AVIGNON, 7, PLACE SAINT-PIERRE: R. de Saint- Laurent, Comment acquérir la Maitrise de soi-méme. Str. 84, cena 5 fr. — Nakladatel zahajuje sbírku podle vzoru sbírek amerických a německých o praktickém užití psychologie. Obsah: Klíč k úspěchu — Mlčeti — Zbytečná svěřování — Přemýšlení - Vnější klid - Nadpřirozené síly. — Poslední rady. Velmi praktická knížka spolehlivé nauky. —es—

LIEUT. LOUIS BEJOT, AU SAHARA L'ASSASSINAT DU PÉRE DE FOUCAULD. Str. 60, cena 4 fr. — Pietní a nadšená knížečka o oběti francouzského hrdiny za Afriku a o významu jeho osobnosti i díla. — es —

ALMANACH DES PAILLETES D'OR POUR 1930. Str. 240, cena 7.50 fr. — Kalendář s myšlenkami náboženskými podle církevního rázu každého měsíce. Texty jsou velmi vhodně vybrány. —es —

LIBRAIRE PLON, PARIS, VI., 8. RUE GARANCIÉRE: GUARDINI-R. D'HARCOURT, L'ESPRIT DE LA LITURGIE. Str. 280, cena 20 fr. — Franc. překlad slavného díla německého s úvodním výkladem o obnově liturgického ducha v Německu a o R. Guardianim. Kniha hlubokých myšlenek pro pochopení významu liturgického dění a modliteb. Obsah sám mluví o ceně knihy, psané duchem vroucího pochopení a mistrovství myšlení: Liturgická modlitba — Liturgická obec — Liturgický sloh — Liturgický symbolismus — Liturgie jako produkce — Vážné hlubiny liturgie - Převaha Logos nad Ethos. —es—

JOSEF KOSEL & FRIEDRICH PUSTET, MUNCHEN: MAGER, O. S. B. - E. HEINE, BRIEFE DER HL. JOANNA FRANZISKA FREMYOT VON CHANTAL AN DEN HL. FRANZ V. SALES. Str. 220, cena váz. 6—RM. — Listy po r. 1611., dávající pohled do rostoucí duše hrdinky, formulující jasně život duše světice. Doplněny jsou jinými výroky světice o sv. Františku Salesském. Tak do doby zápasů o skutečný pojem mystiky padá světlo z míst povolanych. —es—

EDITION SPES, PARIS, V. RUE SOUFFLOT 17: CLAIRVOYANCE DE ROME. Str. 290, cena 12 fr. - Odpověď autorů knihy Pourquoi Rome a parlé na vývody Action Francaise proti ní. Ve hluboce vědecky založených kapitolách se pojednává o křesťanské poslušnosti a zákonech církevních, o bludech Maurrasových, o Morálce a politice, o přirozeném a milosti. Právě pro toto zásadní stanovisko má kniha cenu pro celý svět.

GILOTEAUX ABBÉ PAULIN: L'ABBÉ LEOPOLD GILOTEAUX (L'abbé P. Giloteaux, Douai [Nord]) 1929, stran 25, cena 12 fr.— Mohl bych říci: kniha o mimořádných událostech v životě oběti utrpení P. Giloteauxe. Lépe jest však upozorniti, že je to životopis katolíka a kněze, který z milosti Boží pochopil pravdu ctnost a bohatství plynoucí ze spojení duše s Bohem. Pero bratra asketického spisovatele vystihlo podstatné a mile zve na cestu svatých Božích. — ca. —

KUČERA VLADIMÍR: BALADA O SVATÉ KRVI. (Vlastní náklad). 1929, stran 15, cena ? — Drobná básníková oběťina památce sv. knížete Václava. Bratrovražedný meč se ztratil a hárá v nitru národa. Verš účelně pomáhá baladickému spádu. —jp.—

LACOMBE LOUIS: RAO-SAHIB MAHADEVA AIYER. (Desclée De Brouwer, Bruges). 1929, stran 166, cena ? — Konverse bramína Mahadevy a jeho druhů; strhující obraz síly víry v duších neofytů a při tom pokus o vzkříšení dávné metody obrácení Indie v kastách. Kniha náboženská a přece předčí řady nejlepších románů. Velmi vhodná zvláště pro laiky.

— J. F. P. —

HUGO LANG: THOMAS VON AQUIN GLAUBENSGEWISSEIT, DR. BENNO FILSER. (Verlag G. M. B. H. Augsburg-KOLN.) Theologický a filosofický svět se zabýval a dosud zabývá největší otázkou světa. Četná literatura poslední doby to dokazuje, že problém jistoty víry má dodnes svou platnost. Jako neochvějný základ veškeré možné spekulace o vznešeném tématě víry a její jistoty všichni větší myslitelé poukazují na Tomáše Aquinského. Lang shrnuje ve své studii o témže tématě to, co Tomáš na různých místech napsal a mluví hlavně o třech bodech celé otázky: Předně o vědeckém důkazu to, co předchází víru (de praeambulis fidei) pak o pohnutkách věrohodnosti a konečně o absolutní jistotě pocházející z vlité a nadpřirozené ctnosti víry. Poukazuje na organické zpracování Tomášovy nauky. Dr. Habáň.

MSGR. ANT. PAGANI: CTIH. SLUŽEBNICE BOŽÍ ALŽBĚTA CANORI MORA, PŘEL. P. J. ČERNÝ T. J. Mezi vynikajícími svěřicemi počátkem minulého století, které se obětovaly za církve, za papeže a duchovenstvo jako smírné oběti, je postavena i Alžběta Canori. Přítomná knížka podává na světlo její život; nebyl ukrytý v klášteře, nýbrž prožívala jej v četné rodině a stala se vzorem matkám a manželkám. — a —

DURYCH JAR.: SV. VÁCLAV. (Kuncíř, Praha, 1929, 15 Kč.) Nejlepší dárek umění k letošnímu miléniu. Velmi je smutné, že národ nepochopil tohoto daru a že místo čistého, třebaže silného vína, raději si dal předkládati sladké vodičky. Durych se hrál na Moravě, protože Morava jest přece jen čistší ve své úctě svatováclavské a protože tam sv. Václav nebyl tak povšenárodněn, jako v Praze. Hra krásná, strhující. Sv. Václav tu vystupuje jak hrdina, třebaže zbožný. Jeho svatost není svatostí zimomřivou, jest svátostí věru katolickou. Durych použil ke hře posledních historických výzkumů, a proto jest jeho dílo i po této stránce velmi cenné. Druhé vydání jest přepracováno. Scénicky je přístupnější, s rušnějším spádem, jak se žádalo, ale co naplat: Jako prvé vydání tak i druhé bude míti stále tu vadu, že jest pravdivé, že jest katolické, a tak i po těch škrtech i po škrtu toho, co některé pohoršovalo, zůstává Durychovo dílo dílem, které není pro buržousty, nýbrž pro ty, kteří myslí, kteří hledají pokrm v umění a tak nebude míti hned úspěchu, protože umělecké dílo musí si svou dobu teprve vyčkati a vychovati. Braitó.